

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคม ในมาเลเซีย (ค.ศ.2003-2015)

Malaysia's Civil Society Movement (2003-2015)

อภิเชษฐ กาญจนดิฐ (Apichest Kanchanadit)¹

บทคัดย่อ

การที่นายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัดก้าวลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของมาเลเซียในปี ค.ศ.2003 ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อการเมืองมาเลเซีย โดยเฉพาะการถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองสู่ผู้นำรุ่นใหม่และการเปิดพื้นที่ทางการเมืองสำหรับประชาชนมากขึ้น การเปลี่ยนแปลงเช่นนี้ทำให้ขบวนการประชาสังคมในมาเลเซียเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะ 3 ขบวนการที่สำคัญ คือ การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในซึ่งเป็นกฎหมายที่รัฐบาลมาเลเซียมักนำมาใช้เพื่อควบคุมผู้ที่มีความคิดเห็นแตกต่างจากรัฐบาล การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของชาวฮินดู (Hindu Rights Action Force: HINDRAF) โดยกลุ่มชาวฮินดูเดียวที่เรียกร้องสิทธิในฐานะพลเมืองให้ทัดเทียมกับกลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ใน มาเลเซีย และการเคลื่อนไหวของแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Coalition for Clean and Fair Elections: Bersih) ซึ่งระยะแรกเรียกร้องให้รัฐบาลและคณะกรรมการเลือกตั้งของมาเลเซียจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม และต่อมาได้ยกระดับการเรียกร้องให้นายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัคลาออกจากตำแหน่ง การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมข้างต้นส่งผลต่อสำนักทางการเมืองของประชาชนมาเลเซียและก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการเมืองมาเลเซีย

คำสำคัญ : มาเลเซีย, ประชาสังคม, การเคลื่อนไหวทางการเมือง

¹ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำหลักสูตรประวัติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา จังหวัดสงขลา Apichest@hotmail.com

Abstract

When Dr Mahathir Mohamad announced his retirement as Prime Minister of Malaysia in 2003, several political changes took place, especially a transfer of political power to a young leader and more open political space for citizen engagement. The changes escalated the growth of civil society. Three important civil movements were a movement against the Internal Security Act, which was often used to repress those in opposition to the government, the Hindu Rights Action Force (HINDRAF), which aimed to preserve and protect Hindu's rights in Malaysia, and the Coalition for Clean and Fair Elections (Bersih), which sought to reform the electoral system to ensure clean and fair elections and later demanded the resignation of Prime Minister Najib Razak. These civil society movements had an impact on political consciousness of Malaysian citizens and contributed to significant political changes in Malaysia.

Keyword : Malaysia, Civil Society, Political Action

แนวคิดและการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในมาเลเซียก่อน ค.ศ. 2003

ปัจจุบันคำว่า “ประชาสังคม” (Civil Society) เป็นที่รับรู้กันในวงกว้างว่าหมายถึง การรวมตัวและทำงานร่วมกันของผู้ที่กระตือรือร้นนำเสนอความต้องการทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมที่เป็นประโยชน์โดยรวมของผู้คน โดยภาคประชาสังคมมีขอบข่าย ความสนใจและปฏิบัติการที่หลากหลายตั้งแต่เรื่องการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม (เอนก เหล่าธรรมทัศน์. 2542: 35–61; ธีรยุทธ บุญมี. 2547 : 17-35) ที่ผ่านมภาคประชาสังคมมักดำรงอยู่ในลักษณะ “กันชน” ระหว่าง “อำนาจรัฐ” กับ “พลเมือง” การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมจึงมักมีความสัมพันธ์ที่ไม่ราบรื่นหรือ เผชิญหน้ากับอำนาจรัฐ แต่อย่างไรก็ตามภาคประชาสังคมมีส่วนสำคัญในการ สร้างสรรค์สังคมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ และช่วยยกระดับคุณภาพของ รัฐบาล ตลอดจนสร้างความหวังให้กับระบอบประชาธิปไตย (Verma. 2002: 2)

สำหรับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาเลเซียถือเป็นประเทศหนึ่งที่ภาค

ประชาสังคมเข้มแข็งที่สุดเมื่อเทียบกับประเทศอื่น ๆ รวมภูมิภาค เพราะภาคประชาสังคม มาเลเซียมีการเคลื่อนไหวที่กว้างขวางและเข้มข้นในด้านต่าง ๆ มาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ อาจมาจากภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ที่ผู้คนในดินแดนแห่งนี้มีแนวคิดและการร่วมกลุ่ม เคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันของคนหนุ่มมากมาอย่างยาวนาน แม้ว่าแนวคิด และการเคลื่อนไหวในอดีตอาจมิได้สอดคล้องกับนิยามหรือลักษณะของประชาสังคม ที่ยึดถือกันในปัจจุบันนัก เพราะขณะที่แนวคิดและปฏิบัติการภาคประชาสังคมที่ยึดถือ กันในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากแนวคิดต่าง ๆ อาทิ เสรีภาพ ความยุติธรรม มนุษยธรรม จากนักคิดและนักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมโลกตะวันตก (ทศพล สมพงษ์. 2556 : 17-84 ; Ernest Gellner. 1984 ; Jean Lee Cohen and Andrew Arato. 1994) แต่ แนวคิดและปฏิบัติการภาคประชาสังคมในมาเลเซียมีรากฐานจากแนวคิด บริบทและ เงื่อนไขภายในของดินแดนแห่งนี้ และค่อย ๆ ผสมผสานกับอิทธิพลของแนวคิดและ ปฏิบัติการจากโลกตะวันตกในเวลาต่อมา

แนวคิดและปฏิบัติการของประชาสังคมในมาเลเซียมีรากฐานจากผลประโยชน์ ร่วมกันของ “กลุ่มเชื้อชาติ” ต่าง ๆ ที่อาศัยในดินแดนแห่งนี้ โดยมีจุดเริ่มต้นในยุค อาณานิคมซึ่งอังกฤษนำแรงงานชาวจีนและอินเดียมาจ้างมลายาเพื่อตอบสนองการ ขยายตัวของระบบเศรษฐกิจ ต่อมาจำนวนแรงงานเหล่านี้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วจน ใกล้เคียงกับชาวมลายู แต่ความต่างกันระหว่าง “เจ้าบ้าน” กับ “ผู้มาใหม่” รวมถึงนโยบาย “แบ่งแยกและปกครอง” ของอังกฤษ ทำให้กลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ มีสถานะที่แตกต่างกัน อย่างชัดเจน เช่น แม้ชาวมลายูจะมีสิทธิทางการเมืองและสังคมมากกว่ากลุ่มเชื้อชาติ ที่อพยพเข้ามา แต่ไม่ได้รับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากเจ้าอาณานิคมจึงยังคงมี ฐานะยากไร้ ขณะที่ “ผู้มาใหม่” โดยเฉพาะชาวจีนที่แม้ไม่มีสิทธิทางการเมืองและสังคม มากนักกลับได้รับการสนับสนุนทางเศรษฐกิจจากเจ้าอาณานิคมจนมั่งคั่งขึ้นอย่าง รวดเร็วและเริ่มเรียกร้องสิทธิด้านอื่น ๆ มากขึ้น สภาพเช่นนี้ทำให้ผู้คนหลากหลายเชื้อชาติ เริ่มรวมตัวกันขึ้นเพื่อช่วยเหลือคนเชื้อชาติเดียวกัน การเคลื่อนไหวปกป้องผลประโยชน์ ส่วนรวมในระบอบนี้จึงอิงกับผลประโยชน์ของกลุ่มเชื้อชาติโดยมิได้เคลื่อนไหวเพื่อ ประโยชน์ของประชาชนโดยรวม ซึ่งต่างไปจากแนวคิดและปฏิบัติการของภาค ประชาสังคมที่ยึดถือกันในปัจจุบัน

การเคลื่อนไหวเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ในมลายาในยุค อาณานิคมเกิดขึ้นในทุกกลุ่มเชื้อชาติ โดยชาวมลายูที่เห็นว่าเจ้าอาณานิคมให้สิทธิ

ต่าง ๆ แก่ผู้อพยพจนใกล้เคียงกับที่พวกตนได้รับในฐานะเจ้าของดินแดนแห่งนี้จึงเริ่มตั้งองค์กรต่าง ๆ ขึ้นเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในช่วงทศวรรษ 1920-1930 (ไพลดา ซัยศร. 2547 ; William R. Roff. 1967; Edmund Terence Gomez and JOMO K.S.1999) ส่วนชาวจีนเริ่มก่อตั้งองค์กรหรือสมาคมต่าง ๆ ถึง 3 รูปแบบ คือ การรวมกลุ่มตามสายเลือด การรวมกลุ่มสมาคมการกุศลและการรวมกลุ่มแบบสมาคมลับ (Koon. 1988) ขณะที่ชาวอินเดียเริ่มก่อตั้ง “สมาคมศูนย์กลางชาวอินเดียแห่งมลายา” (Central Indian Association of Malaya : CIAM) ขึ้นในทศวรรษ 1930 (Rajeswary Ampalavanar.1981) การเคลื่อนไหวปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มเชื้อชาติเช่นนี้จะกลายเป็นรากฐานของแนวคิดและประสบการณ์ของภาคประชาสังคม รวมถึงการเมืองระดับที่สูงขึ้นของชาวมาเลเซียทุกเชื้อชาติต่อไปในอนาคต

ต่อมาเมื่อเจ้าอาณานิคมอังกฤษประกาศว่าจะให้เอกราชแก่มลายา โดยมีเงื่อนไขว่าทุกเชื้อชาติต้องทำงานการเมืองร่วมกันได้ ผู้นำการเมืองของชาวมลายูจากพรรคอัมโน (United Malays National Organization) ผู้นำชาวจีนจากพรรคสมาคมชาวจีนมาเลเซีย (Malaysian Chinese Association : MCA) และผู้นำชาวอินเดียจากพรรคสภาชาวอินเดียแห่งมลายา (Malaysian Indian Congress: MIC) จึงตกลงทำงานการเมืองร่วมกันในนาม “พรรคพันธมิตร” เพื่อตอบสนองต่อนโยบายของอังกฤษ เงื่อนไขดังกล่าวทำให้ผู้คนแต่ละเชื้อชาติลดการเคลื่อนไหวเพื่อผลประโยชน์ของตนเองลงชั่วขณะหนึ่ง และเริ่มสนใจการเมืองในเวทีระดับชาติมากขึ้นจากช่วงเวลานั้น จนถึงการได้รับเอกราชใน ค.ศ.1957

สถานการณ์การเมืองระดับชาติข้างต้นทำให้การเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมลดน้อยลง และต้องรอถึงทศวรรษที่ 1970 ภาคประชาสังคมในมาเลเซียจึงเริ่มก่อตัวขึ้นอีกครั้งหนึ่ง โดยเริ่มมีแนวคิดและปฏิบัติการที่เริ่มสอดคล้องกับแนวทางของโลกตะวันตกมากขึ้น แต่ยังไม่อาจตัดขาดความสัมพันธ์กับเรื่องเชื้อชาติไปได้ เพราะความเคลื่อนไหวของประชาสังคมยุคนี้เริ่มต้นจากความขัดแย้งระหว่างชาวมลายูกับชาวจีน ในเหตุการณ์จลาจลครั้งใหญ่ในค.ศ.1969 ซึ่งรัฐบาลมาเลเซียวิเคราะห์ว่าความขัดแย้งดังกล่าวเกิดจากความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจระหว่างชาวจีนกับชาวมลายู รัฐบาลมาเลเซียจึงประกาศ “นโยบายเศรษฐกิจใหม่” (New Economic Policy : NEP) ค.ศ. 1971 ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือด้านเศรษฐกิจเป็นพิเศษแก่ชาวมลายูซึ่งเป็น “ภูมิบุตร” ของดินแดนแห่งนี้ โดยอธิบายว่าหากชาวมลายูมีฐานะดีขึ้นจะไม่ขัดแย้งกับชาวจีนอีก

ต่อไปและเอกภาพถาวรก็จะเกิดขึ้นในที่สุด (Malaysia Government. 1971: 4-6) อย่างไรก็ตามนโยบายเศรษฐกิจใหม่ที่มุ่งให้ความช่วยเหลือชาวมลายูเป็นพิเศษกลับสร้างความไม่พอใจให้แก่กลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ รวมถึงชาวมลายูบางกลุ่มที่มีได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่จากนโยบายดังกล่าวเช่นกัน

เมื่อนโยบายเศรษฐกิจใหม่ก่อให้เกิดความไม่เท่าเทียมระหว่างคนในชาติ ชาวมาเลเซียบางส่วนจึงเริ่มเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมเพื่อดูแลสิทธิและผลประโยชน์ของตน และเริ่มขยายตัวเคลื่อนไหวในประเด็นอื่น ๆ ออกไปอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการก่อตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนจำนวนมากในเวลาดังกล่าว เช่น ขบวนการยุวชนอิสลามมาเลเซีย (Malaysian Islamic Youth Movement หรือ Angkatan Belia Islam Malaysia: ABIM, ค.ศ.1971) สมาคมผู้บริโภคแห่งมาเลเซีย (The Federation of Malaysian Consumers Association: FOMCA, ค.ศ.1973) สมาคมพิทักษ์สิ่งแวดล้อมแห่งมาเลเซีย (The Environmental Protection Society Malaysia: EPSM, ค.ศ.1974) องค์กรเพื่อนโลกแห่งมาเลเซีย (Friends of the Earth Malaysia หรือ Sahabat Alam Malaysia: SAM, ค.ศ.1977) ขบวนการมลายูเพื่อสำนึกแห่งชาติ (Malay for National Consciousness Movement หรือ Aliran Kesedaran Negar: Aliran, ค.ศ.1977) และสมาคมกิจสังคมของสตรีมาเลเซีย (All-Women's Action Society of Malaysia : AWAM, ค.ศ.1988) เป็นต้น (Kaneko. 2002: 181)

นอกจากสถานการณ์การเมืองภายในแล้ว ในช่วงทศวรรษ 1970 ยังมีสถานการณ์สากลที่สำคัญคือการขยายตัวของแนวคิดฝ่ายซ้ายและการเคลื่อนไหวทางการเมืองและสังคมของคนหนุ่มสาวที่แพร่หลายไปทั่วโลกและส่งผลกระทบต่อการขยายตัวของภาคประชาสังคมในมาเลเซีย ดังเหตุการณ์ใน ค.ศ.1974 ที่นักศึกษามหาวิทยาลัยมลายูจัดชุมนุมร่วมกับผู้ยากไร้ในเขตเมืองและเกษตรกรในเขตบาลิง(Baling) รัฐเคดาห์ เพื่อประท้วงรัฐบาล ทำให้รัฐบาลมาเลเซียจับกุมผู้เคลื่อนไหวในกิจกรรมนี้หลายราย เช่น ศาสตราจารย์ไซฮิด ฮุสเซ็น อาลี (Syed Husin Ali) แห่งมหาวิทยาลัยมลายู และ อันวาร์ อิบราฮิม (Anwar Ibrahim) ซึ่งขณะนั้นเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยมลายูและเป็นประธานขบวนการยุวชนอิสลามมาเลเซีย เป็นต้น (Chandra Muzaffar. 1986: 13) อย่างไรก็ตามเป็นที่น่าสังเกตว่าภาคประชาสังคมมาเลเซียที่ขยายตัวขึ้นมากในระยะนี้ยังเน้นเคลื่อนไหวในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมเป็นหลัก อาจมีเพียง “ขบวนการมลายูเพื่อสำนึกแห่งชาติ” (Aliran) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการพัฒนาเสรีภาพ

ความยุติธรรมและความเป็นหนึ่งเดียวกันในสังคมมาเลเซีย ที่ดำเนินงานเกี่ยวข้องกับภาคการเมืองอย่างชัดเจน (ดูประวัติองค์กร Aliran ใน “History.” Retrieved October, 15, 2015, from : <http://aliran.com/about-us/hisony>) ส่วนการเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมโดยมีเป้าหมายทางการเมืองนั้นจะเริ่มเติบโตมากขึ้นในช่วงทศวรรษ 1980 เป็นต้นมา การเติบโตของภาคประชาสังคมมาเลเซียโดยเฉพาะการเคลื่อนไหวในด้านการเมืองในทศวรรษ 1980 เป็นผลจากปัจจัยสองประการ ประการแรก เกิดขึ้นเพราะนายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัด² ซึ่งดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียในขณะนั้นเป็นผู้นำทางการเมืองแบบ “อำนาจนิยม” ที่มักใช้กลเม็ดทางการเมืองและอำนาจที่มีอยู่ “ควบคุม” คู่แข่งทางการเมืองหรือผู้ที่วิพากษ์วิจารณ์ตัวเขาอยู่เสมอ (R.S. Milne and Diane K. Mauzy. 1999. In Won Hwang, 2003) ทั้งนี้นับตั้งแต่การครองอำนาจเมื่อค.ศ. 1981 เขามักใช้มาตรการแข็งกร้าวตอบโต้ผู้ที่ “เห็นต่าง” จากตัวเขาโดยเฉพาะกลุ่มนักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคม นักวิชาการ สื่อมวลชนและนักการเมืองฝ่ายค้าน จนบางครั้งถึงขั้นใช้กฎหมายที่รุนแรงต่อคนเหล่านี้ ดังกรณี “ปฏิบัติการลาดัง” (Operation Lalang) เมื่อ 27 ตุลาคม ค.ศ.1987 ซึ่งตัวเขาใช้กฎหมายความมั่นคงภายในจับกุมผู้ที่มีทัศนคติตรงข้ามกับรัฐบาลกว่า 100 คน³ โดยในจำนวนนั้นมีนักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมหลายคน เช่น จันดรา มูซาฟาร์ (Chandra Muzaffar) ประธานองค์กรสิทธิมนุษยชน ALIRAN ลิม ฟง เสง (Lim Fong Seng) ประธานสมาคมการศึกษาของชาวจีน กัว เกีย ซุง (Kua Kia Soong) ประธานฝ่ายกิจการสาธารณะแห่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ฮาลิม อาร์ชัท (Halim Arshat) ไอรีน ซาเวียร์ (Irene Xavier) สมาชิกองค์กรช่วยเหลือสตรี (Woman’s Aid Organization) เป็นต้น (New Straits Times. 28 October 1987: 1-2 ; New Straits Times. 29 October 1987: 1-3; Far Eastern Economic Review. 12 November 1987: 12-14) การที่นายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัดใช้อำนาจแข็งกร้าวเช่นนี้ทำให้ประชาชนจำนวนไม่น้อยเริ่มไม่พอใจและหาแนวทางเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านอำนาจของนายกรัฐมนตรีผู้นี้มากขึ้น

²นายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัด ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียระหว่าง ค.ศ.1981 -ค.ศ. 2003 และเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีหลายกระทรวง ที่สำคัญคือการดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยในช่วง ค.ศ.1986-1999 ทำให้เขามีอำนาจอย่างสูงผ่านการบังคับใช้กฎหมายและองค์กรด้านความมั่นคงต่าง ๆ

³Operation Lalang เป็นภาษามลายู ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Weeding Operation” อาจแปลเป็นภาษาไทยได้ว่า “ภารกิจถอนรากถอนโคน”

ประการที่สอง คือ สถานการณ์ทางการเมืองของโลกในช่วงทศวรรษ 1980 ถึง ทศวรรษ 1990 ซึ่งความขัดแย้งระดับโลกเริ่มคลี่คลายและนำไปสู่การสิ้นสุดสงครามเย็น โดยมาเลเซียในช่วงดังกล่าวมีสถานการณ์สำคัญ คือ พรรคคอมมิวนิสต์แห่งมาเลเซีย ได้กลับมาเจรจากับรัฐบาลเพื่อทำสนธิสัญญาสันติภาพและประกาศวางอาวุธทำให้ สงครามกลางเมืองที่มีมายาวนานยุติลง แต่ขณะที่บรรยากาศเรื่องเสรีภาพและ สันติภาพกำลังแพร่หลายอยู่นั้น รัฐบาลมาเลเซียกลับยังคงควบคุมการแสดงออก ทางการเมืองของชาวมาเลเซียอย่างเข้มงวด ภาวะเช่นนี้ทำให้ชาวมาเลเซียจำนวนมาก ต้องการสิทธิเสรีภาพทางการเมืองมากขึ้น การเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมในมาเลเซีย จึงเริ่มเริ่มเคลื่อนไหวในกิจกรรมทางการเมืองมากขึ้น เช่น ขบวนการนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยเริ่มจัดกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งมีนัยยะทางการเมืองมากขึ้น และเริ่มมีผู้ก่อตั้ง องค์การพัฒนาเอกชนใหม่ ๆ ที่เคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้น

เงื่อนไขสองประการข้างต้นทำให้ชาวมาเลเซียหันมาเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคม โดยเฉพาะการก่อตั้งองค์กรพัฒนาเอกชนต่าง ๆ มากขึ้น เช่น ขบวนการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ (National Human Rights Society: HAKAM) ในค.ศ.1988 และอดีตผู้ต้องหา ใน“ปฏิบัติการลาลัง”ได้ก่อตั้งองค์กรเสียงประชาชนมาเลเซีย (Voice of The Malaysian People / Suara Rakyat Malaysia : SUARAM) ใน ค.ศ.1989 เพื่อเคลื่อนไหวให้รัฐบาล ยกเลิกกฎหมายความมั่นคงภายใน (อภิเชษฐ กาญจนดิฐ.2553) และยังมีผู้ก่อตั้งองค์กร สภานายความแห่งมาเลเซีย (Bar Council of Malaysia) ซึ่งมีกิจกรรมที่รัฐบาลมาเลเซีย บังคับใช้กฎหมายอย่างไม่ชอบธรรม (ดูประวัติองค์กรสภานายความแห่งมาเลเซียใน “About US,” Retrieved October, 15, 2015, from: www.malaysianbar.org.my/bar_council.html.) และองค์กรการเคลื่อนไหวสากลเพื่อโลกที่ยุติธรรม (International Movement for a Just World: JUST) ที่เคลื่อนไหวเรื่องสิทธิมนุษยชน (“About US,” Retrieved October, 15, 2015, from: www.just_international.org. Retrieved October, 15, 2015) เป็นต้น แต่การก่อตั้งองค์กรเหล่านี้ยังไม่ใช่ง่าย เพราะรัฐบาล มาเลเซียยังคงใช้มาตรการต่าง ๆ เพื่อกีดกันไม่ให้องค์กรเหล่านี้ได้จดทะเบียนก่อตั้ง อย่างถูกต้องตามกฎหมาย (Khuo. 2013: 80-81)

ภาคประชาสังคมในมาเลเซียเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งสำคัญในปลาย ทศวรรษ 1990 เมื่อนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัดใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน จับกุมนายอันวาร์ อิบราฮิมรองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น ทำให้ภาคประชาสังคม

ตลอดจนบรรดาผู้สนับสนุนนายอันวาร์ อิบราฮิม และพรรคการเมืองฝ่ายค้านร่วมกันเรียกร้องให้ปล่อยตัวนายอันวาร์ อิบราฮิม เพราะมองว่ากรณีดังกล่าวเป็นความขัดแย้งทางการเมืองมากกว่าปัญหาความมั่นคงของประเทศ ต่อมานักเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมได้ร่วมมือกับนักวิชาการ สื่อมวลชนและนักการเมืองฝ่ายค้านก่อตั้ง “แนวร่วมเพื่อประชาธิปไตยของประชาชน” (Coalition for People’s Democracy / Gasan Demokrasi Rakyat) (Hwang, 2003: 314) และขยายตัวเป็นแนวร่วมการเมืองชื่อ “ปฏิรูป” (Reformation/ Reformasi) ซึ่งวิจารณ์รัฐบาลและเสนอแนวทางการปฏิรูปการเมือง ต่อมาแนวร่วมนี้ก่อตั้ง “แนวร่วมทางเลือก” (Barisan Alternative/ Barisan Alternatif) เพื่อหาผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ.1999 โดยมีพรรคการเมืองต่าง ๆ เข้าร่วมด้วย เช่น พรรคอิสลามแห่งมาเลเซีย (Pan Malaysian Islamic Party : PAS) พรรคกิจประชาธิปไตย (Democratic Action Party: DAP) พรรคยุติธรรมแห่งชาติหรือพรรคเคอ อัดิลัน (Keadilan) และพรรคประชาชนมาเลเซีย (Malaysian People’s Party) สิ่งเหล่านี้เป็นความพยายามของภาคประชาสังคมที่ต้องการสร้างความเข้มแข็งทางการเมืองเพื่อต่อสู้กับ “แนวร่วมแห่งชาติ” (National Front : Barisan Nasional) ของรัฐบาลซึ่งปกครองประเทศมาอย่างยาวนาน

ภาคประชาสังคมมาเลเซียมีบทบาทอย่างสูงในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปค.ศ.1999 โดยนำข้อมูลเรื่องความไร้ประสิทธิภาพ การทุจริต และการใช้อำนาจอย่างไม่ชอบธรรมของรัฐบาลมาเปิดเผยต่อประชาชนในวงกว้างอย่างไม่เคยเกิดขึ้นในประวัติศาสตร์ การเลือกตั้งของมาเลเซีย (Martinez, 2001:189) การเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมครั้งนี้ทำให้พรรคฝ่ายค้านได้รับคะแนนเสียงมากขึ้นกว่าการเลือกตั้งที่ผ่านมา แต่เนื่องจากความร่วมมือในด้านต่าง ๆ และประสบการณ์ทางการเมืองของแนวร่วมแห่งชาติจึงทำให้ฝ่ายรัฐบาลยังสามารถรักษาเสียงส่วนใหญ่ในสภาผู้แทนราษฎร คือ 148 ที่นั่งจากทั้งหมด 193 ที่นั่ง ขณะที่กลุ่มแนวร่วมทางเลือกได้รับการเลือกตั้ง 42 ที่นั่ง (Funston, 2006: 133)

สถานการณ์ทางการเมืองมาเลเซียในเวลาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าแม้การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมในมาเลเซียจะเข้มแข็งมากขึ้นทั้งในแง่แนวคิดและปฏิบัติการต่าง ๆ แต่จากข้อจำกัดหลายประการของขบวนการเหล่านี้ อาทิ งบประมาณ ช่องทางการสื่อสาร กำลังคน อุดมการณ์บางประการที่ไม่เป็นเนื้อเดียวกัน ฯลฯ ตลอดจนบารมีและชั้นเชิงทางการเมืองของนายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัด ทำให้ภาค

ประชาสังคมมาเลเซียในระยะนี้ยังไม่อาจสร้างความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้มากนัก อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวของภาคประชาสังคมในระยะนี้กลายเป็นรากฐานสำคัญของสำนักทางการเมืองใหม่ของประชาชนมาเลเซีย ซึ่งเห็นได้ชัดเจนขึ้นหลังจากนายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัดก้าวลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียในค.ศ. 2003 ความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในมาเลเซียหลังยุคนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด

นายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัด ก้าวลงจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซียเมื่อ ค.ศ.2003 หลังจากครองตำแหน่งมายาวนานถึง 23 ปี และได้สร้างความเปลี่ยนแปลงหลายประการให้แก่มาเลเซีย อาทิ การพัฒนาประเทศอย่างรวดเร็ว การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด ตลอดจนการยกระดับสถานะของมาเลเซียในเวทีระหว่างประเทศ ขณะเดียวกันตัวเขาได้สร้างแบบแผนการควบคุมอย่างเข้มงวดต่อพลังท้าทายทางการเมืองต่าง ๆ จนทำให้ยากที่ผู้ใดจะทำทายอำนาจทางการเมืองของเขาได้ การก้าวลงจากตำแหน่งของนายกรัฐมนตรีผู้นี้จึงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อประเทศนี้ และสิ่งเหล่านี้มีผลต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมในมาเลเซียเช่นกัน ทั้งนี้หลังจากยุคนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด มาเลเซียได้เปลี่ยนแปลงผู้นำมาแล้วถึงสองคน คือ นายอับดุลเลาะห์ อาหมัด บาดาวี (ค.ศ. 2003–2009) และ นายนาจิบ ราซัค (ค.ศ.2009–ปัจจุบัน, เมษายน ค.ศ.2016) ถึงแม้ว่าทั้งสองคนนี้มีประสบการณ์ทางการเมืองและการบริหารมายาวนาน แต่การรับตำแหน่งผู้นำประเทศต่อจากนายกรัฐมนตรีที่ประสบความสำเร็จมากที่สุดคนหนึ่งของมาเลเซีย นับเป็นแรงท้าทายที่สำคัญสำหรับบุคคลทั้งสอง

นายอับดุลเลาะห์ อาหมัด บาดาวี เป็นนักการเมืองอาวุโสในพรรคอัมโน มีภูมิหลังทางการศึกษาด้านอิสลามศึกษาจากมหาวิทยาลัยมลายา มีภาพลักษณ์สุชุม ประณีประนอมและซื่อสัตย์ จนมีฉายาว่า “นายสะอาด” (Mr.Clean) อย่างไรก็ตามการก้าวขึ้นมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของเขาต่อจากนายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัด ซึ่งยังมีอิทธิพลทางการเมืองอยู่มากทำให้นายกรัฐมนตรีผู้นี้ไม่อาจบริหารประเทศได้อย่างอิสระ นอกจากนี้รัฐบาลของนายอับดุลเลาะห์ บาดาวียังได้รับผลกระทบจากระบบเศรษฐกิจโลกที่ผันผวนอย่างต่อเนื่องทำให้ประสบปัญหาด้านงบประมาณ จนไม่อาจพัฒนาประเทศได้ในระดับเดียวกับที่นายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด เคยทำได้ ยิ่งกว่านั้นการที่ตัวเขาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีหลังจากเหตุการณ์วินาศกรรมตึกเวิร์ลด์เทรด เซ็นเตอร์ ที่สหรัฐอเมริกาใน ค.ศ. 2001 ซึ่งทำให้รัฐบาลสหรัฐฯ

เริ่มขัดแย้งกับชุมชนชาวมุสลิมและกระแสอิสลามิกวัตัน (Islamization) ได้แพร่หลายไปทั่วโลก ภาวะเช่นนี้ทำให้ประชาชนมาเลเซียเริ่มหันมานิยมพรรค PAS ซึ่งมีแนวทางอิงกับหลักศาสนามากขึ้น ด้วยเหตุผลเหล่านี้ทำให้อับดุลเลาะห์ อาหมัด บาดาวีได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์อย่างหนักและสูญเสียความนิยมทางการเมืองอย่างรวดเร็ว

เมื่อพรรค PAS ได้รับความนิยมเพิ่มขึ้น กระทั่งกลายเป็นคู่แข่งที่สำคัญของพรรคอัมโน นายอับดุลเลาะห์ บาดาวีได้เสนอนโยบายอิสลามฮาดารี (Islam Hadhari : Civilizational Islam) ซึ่งมีแนวคิดที่ว่าศาสนาอิสลามกับการเมือง เศรษฐกิจและสังคมสมัยใหม่สามารถผสมผสานกันได้ผ่านหลักการสำคัญ เช่น เคารพพระเจ้า ประชาชนมีเสรีภาพ สร้างเสริมความรู้ มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีการพัฒนาที่สมดุล ปกป้องสิทธิของชนกลุ่มน้อยและผู้หญิง การผสมผสานทางวัฒนธรรม เป็นต้น (The Star. 2004 : 2) การประกาศนโยบายนี้น่าจะมาจากภูมิหลังส่วนตัวของนายอับดุลเลาะห์ บาดาวีที่เป็นทายาทของปู่และบิดาซึ่งเป็นนักปราชญ์ด้านศาสนาที่สำคัญของมาเลเซีย รวมทั้งตัวเขาเองที่สำเร็จการศึกษาด้านศาสนา แต่ในอีกมุมหนึ่งอาจเป็นความพยายามของอับดุลเลาะห์ บาดาวีที่ต้องการดึงคะแนนนิยมจากชาวมลายูมุสลิมกลับมา หลังจากคนกลุ่มนี้เริ่มหันไปสนับสนุนพรรค PAS มาตั้งแต่ปลายยุคนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด อย่างไรก็ตามนโยบายอิสลาม ฮาดารี กลับสร้างความตระหนกให้แก่ผู้คนเชื้อชาติอื่น ๆ ในมาเลเซีย เพราะคนเหล่านี้ไม่แน่ใจว่ารัฐบาลมาเลเซียกำลังจะเปลี่ยนการปกครองประเทศจาก “รัฐทางโลก” ไปสู่ “รัฐศาสนา” หรือไม่ และหากเป็นเช่นนั้นประชาชนที่นับถือศาสนาอื่น ๆ จะได้รับผลกระทบหรือไม่ และต่อมามหามาเลเซียผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีชาวมลายูได้แสดงออกถึงความวิตกนี้ในการเลือกตั้งโดยได้หันไปลงคะแนนให้พรรคฝ่ายค้านมากขึ้น

นอกจากนี้ นายอับดุลเลาะห์ บาดาวี ยังได้เสนอนโยบายสำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การประกาศว่าจะสร้างความโปร่งใสในระบบราชการ ปฏิรูประบบตำรวจ และตรวจสอบการใช้งบประมาณของรัฐบาลที่ลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ (Lopez. 2003 -2004 : 13) นโยบายนี้ริเริ่มตรวจสอบนโยบายขนาดใหญ่ที่เคยได้รับการสนับสนุนและอนุมัติจากอดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด เช่น การสร้างเขื่อนในซาราวัก การสร้างรถไฟรางคู่ การสร้างสะพานเชื่อมระหว่างมาเลเซียกับสิงคโปร์ (The Economist, January 31, 2004: 25) การตรวจสอบเหล่านี้สร้างความขัดแย้งอย่างรุนแรงระหว่างนายกรัฐมนตรีอับดุลเลาะห์ บาดาวีกับอดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ซึ่งในที่สุดหลังจากที่

พรรคอัมโนต้องเสียที่นั่งจำนวนมากในการเลือกตั้งทั่วไป ประกอบกับปัญหาต่างๆ ที่รุมเร้ารัฐบาล นายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัดจึงออกมาเชิญชวนให้สมาชิกพรรคอัมโนออกมากดดันจนทำให้นายอับดุลละห์ บาดาวิ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคอัมโนใน ค.ศ.2009

ส่วนนายนาจิบ ราซัค เป็นบุคคลที่มีเครือข่ายและแรงสนับสนุนทางการเมืองอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นบุตรชายของอับดุล ราซัค อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่สองของมาเลเซีย ขณะที่น้ำหนักหนึ่งของเขาเป็นภริยาของฮุสเซน ออห์น อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่สามของมาเลเซีย และตัวเขายังเป็นหลานตาของโมฮัมหมัด โนอาห์ โอมาร์ (Mohammad Noah Omar) หนึ่งในนักชาตินิยมผู้ร่วมก่อตั้งพรรคอัมโนและเป็นนักการเมืองผู้กว้างขวางของมาเลเซีย ดังนั้นถึงแม้ว่านายนาจิบ ราซัคจะเริ่มเข้าสู่เส้นทางการเมืองโดยไม่คาดคิดใน ค.ศ.1976 ด้วยวัยเพียง 23 ปี เนื่องจากต้องลงสมัครรับเลือกตั้งซ่อมแทนบิดาที่เสียชีวิตลงอย่างกะทันหัน แต่เครือข่ายทางการเมืองจากรอบครัวทำให้นายนาจิบ ราซัค สามารถเริ่มต้นก้าวเดินบนเส้นทางการเมืองได้อย่างไม่ยากลำบากนัก

เมื่อนายนาจิบ ราซัค ก้าวขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั้น ชาวมาเลเซียจำนวนไม่น้อยมองว่านักการเมืองซึ่งมีภูมิหลังครอบครัวที่โดดเด่น และสำเร็จการศึกษาด้านเศรษฐศาสตร์อุตสาหกรรมจากมหาวิทยาลัยนอตติงแฮม ประเทศอังกฤษ จะสามารถนำพาประเทศมาเลเซียฝ่าฟันปัญหาการเมืองและเศรษฐกิจให้เจริญรุดหน้าได้อีกครั้งหนึ่ง อย่างไรก็ตามหลังจากขึ้นสู่ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีได้เพียงไม่นานนัก นายนาจิบ ราซัคต้องเผชิญกับมรสุมทางการเมืองหลายระลอก โดยเฉพาะจากการเชื่อมโยงตัวเขาเข้ากับข่าวอื้อฉาวหลายประเด็น เช่น การเปิดโปงว่ามีการทุจริตในการจัดซื้อเรือดำน้ำสองลำจากฝรั่งเศสในขณะที่นายนาจิบ ราซัคดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเมื่อปี ค.ศ. 2002 รวมทั้งประเด็นที่องค์กรรักษาสงครามของเขาเกี่ยวข้องกับกรณีฆาตกรรมนางสาวซารีบูกิน อัลตันบูยา (Shaaribuugiin Altantuyaa) นางแบบและล่ามชาวมองโกเลียซึ่งเป็นเพื่อนหญิงคนสนิทของนายอับดุล ราซัค บา กินดา (Abdul Razak Baginda) เพื่อนสนิทและที่ปรึกษาทางการเมืองของนายนาจิบ ราซัค ซึ่งการฆาตกรรมและใช้ระเบิดทำลายร่างผู้หญิงคนนี้ก็ก่อให้เกิดการวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวาง แม้แต่อดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ก็ออกมาร่วมวิพากษ์วิจารณ์ นายนาจิบราซัคในเรื่องนี้อย่างรุนแรง ("Mahathir : Who ordered killing of Altantuya,"

Retrieved November, 10, 2015, from: <http://www.malaysiakini.com/news/294012>;
 “Najib Rubbishes Claim Sirul acted under orders to kill Altantuya,” Retrieved
 November, 10, 2015, from : <http://themalaysiainsider.com/malaysia/article/najib-rubbishes-claim-sirul-acted-murder-orders-to-kill-altantuya> ; “Murder of Mongolian national Altantuya Shaaribu: Some things to know about the case,”
 Retrieved November, 10, 2015, from : <http://straitstimes.com/singapore/murder-of-mongolian-national-altantuya-shaaribu-some-things-to-know-about-the-case>).

แต่แรงทำลายสำคัญที่สุดในชีวิตทางการเมืองของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค เกิดขึ้น ในช่วงเดือนกรกฎาคม ค.ศ.2015 เมื่อวารสาร Wall Street Journal รายงานว่า โครงการสำคัญของรัฐบาล คือ 1 Malaysia Development Berhad (1MDB) ซึ่ง นายนาจิบ ราซัคสนับสนุนให้จัดตั้งขึ้นโดยเปิดขายพันธบัตรและกู้เงินเพื่อระดมทุนมาใช้ในโครงการก่อสร้างขนาดใหญ่ของประเทศต้องประสบปัญหาขาดทุนกว่า 374.000 ล้านบาท และที่ร้ายแรงกว่านั้นคือพบหลักฐานว่ามีการโอนเงินจากกองทุนดังกล่าวกว่า 23,000 ล้านบาทเข้าบัญชีส่วนตัวของนายนาจิบ ราซัค ในช่วงเดือนมีนาคม ค.ศ. 2014 ซึ่งตรงกับช่วงหาเสียงเพื่อการเลือกตั้งทั่วไปของมาเลเซีย กรณีนี้อัจฉานนี้ทำให้บรรดาแกนนำทางการเมืองมาเลเซียหลายคนออกมาวิจารณ์นายนาจิบ ราซัค อาทิ นายมุห์ยีน ยาซซิน รองนายกรัฐมนตรีมาเลเซียในรัฐบาลนายนาจิบ ราซัคเองที่กล่าวว่าข้อกล่าวหาที่ร้ายแรงและกระทบต่อความน่าเชื่อถือของผู้นำรัฐบาล นายนาจิบ ราซัค จึงควรทำความจริงให้ปรากฏโดยเร็ว ขณะที่อดีตนายกรัฐมนตรีมหาเธร์ โมฮัมหมัด ก็เรียกร้องให้นายจาบ ราซัคลาออกจากตำแหน่ง ส่วนฝ่ายค้านและภาคประชาสังคมมาเลเซียก็เรียกร้องให้นายนาจิบ ราซัคลาออกจากทุกตำแหน่งเพื่อความโปร่งใสในการตรวจสอบเช่นกัน เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้รัฐบาลมาเลเซียจึงตั้งคณะกรรมการพิเศษอันประกอบด้วยหลายภาคส่วน อาทิ อัยการสูงสุด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ คณะกรรมการปราบปรามการทุจริตของมาเลเซียเข้าตรวจสอบสถานการณ์ดังกล่าว (กาแฟดำ. 2558: 2; “Report prompts police raid of 1MDB offices,” 2008 : 4A) อย่างไรก็ตามจนกระทั่งปัจจุบันการตรวจสอบดังกล่าวยังไม่แล้วเสร็จและนายนาจิบ ราซัคยังคงดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอยู่เช่นเดิม

จากข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้นำทางการเมืองมาเลเซียในยุคหลังจากนายกรัฐมนตริมหาเธอร์ โมฮัมหมัดก้าวลงจากตำแหน่งนั้นมีความเข้มแข็งทางการเมืองน้อยกว่าผู้นำทางการเมืองในยุคก่อนหน้า และขณะเดียวกันผู้นำทั้งสองคนยังดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดและมีข้อครหาหลายประการ ทั้งยังไม่รวมการที่ประเทศมาเลเซียต้องเผชิญความเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมหลายประการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนทำลายความเชื่อมั่นของประชาชนมาเลเซียที่มีต่อผู้นำรัฐบาล ทำให้รัฐบาลอ่อนแอลงอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน และสถานการณ์เช่นนี้จะส่งผลกระทบต่อการเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมในมาเลเซียที่จะเติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วต่อไป

การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมในมาเลเซีย ค.ศ. 2003–2015

นับตั้งแต่ปีค.ศ. 2003 เป็นต้นมา ภายในมาเลเซียมีความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายประการ สถานการณ์เหล่านั้นทำให้การเคลื่อนไหวทางการเมืองของภาคประชาสังคมขยายตัวขึ้นอย่างเห็นได้ชัด โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวที่น่าสนใจ 3 ประการที่สำคัญ คือ การเคลื่อนไหวต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายใน การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของชาวฮินดู (Hindu Rights Action Force : HINDRAF) และการเคลื่อนไหวของแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Coalition for Clean and Fair Elections หรือ Bersih) ซึ่งการเคลื่อนไหวทั้งสามประการนี้มีความโดดเด่นในเรื่องแนวคิดและปฏิบัติการเคลื่อนไหวและส่งผลกระทบต่อการยกระดับสำนึกทางการเมืองของชาวมาเลเซียจำนวนมาก และยังคงผลกระทบต่อสถานการณ์ทางการเมืองในมาเลเซียหลายประการเช่นกัน

การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายใน

การเคลื่อนไหวภาคประชาสังคมเพื่อต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในนำโดย "องค์กรเสียประชาชนมาเลเซีย" ตั้งแต่ปลายทศวรรษ 1980 โดยในระยะแรกองค์กร SUARAM มุ่งให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาผู้ต้องโทษจากกฎหมายความมั่นคงภายในและครอบครัวของคนเหล่านี้ และเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากกฎหมายดังกล่าวสู่สาธารณชน และองค์กรนี้ได้เคลื่อนไหวทางการเมืองร่วมกับภาคประชาสังคมอื่น ๆ อย่างเข้มข้นเรื่อยมาตั้งแต่การเคลื่อนไหวครั้งใหญ่ของภาคประชาสังคมในช่วง

ปลายทศวรรษ 1980 ดังที่กล่าวไปข้างต้น

กฎหมายความมั่นคงภายใน (Internal Security Act: ISA) ค.ศ.1960 เป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลมาเลเซียใช้เพื่อรักษาความสงบของประเทศแห่งนี้มาอย่างยาวนาน โดยที่กฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจอย่างสูงแก่รัฐบาลและเจ้าหน้าที่ด้านความมั่นคง เช่น เจ้าหน้าที่ที่สามารถจับกุมผู้ต้องสงสัยว่าเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงของรัฐได้ทันที และสามารถคุมขังคนเหล่านั้นได้โดยไม่จำกัดเวลาและไม่จำเป็นต้องไต่สวนอย่างเปิดเผย ทั้งยังไม่จำเป็นต้องพิสูจน์ให้เห็นว่าบุคคลเหล่านั้นกระทำความผิดจริงตามข้อกล่าวหา อย่างไรก็ตามหลังการเริ่มบังคับใช้เพียงไม่นานนักก็มีข้อสังเกตว่ารัฐบาลมาเลเซียเริ่มนำกฎหมายฉบับนี้มาใช้เพื่อจับกุมและคุมขังบุคคลจำนวนมากซึ่งไม่แน่ชัดนักว่ามีความผิดฐาน “ภัยคุกคามต่อความมั่นคงของชาติ” ดังกรณีนายอันวาร อิบรอฮิม ตลอดจนการจับกุมนักวิชาการ นักการเมือง สมาชิกองค์กรพัฒนาเอกชน ฯลฯ จำนวนมากที่มีทัศนคติทางการเมืองแตกต่างจากฝ่ายรัฐบาลเป็นจำนวนมากมาโดยตลอดช่วงเวลาที่มีการบังคับใช้กฎหมายฉบับนี้

นับตั้งแต่ ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา รัฐบาลมาเลเซียใช้อำนาจกฎหมายความมั่นคงภายในจับกุมบุคคลจำนวนมาก โดยส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่รัฐบาลมาเลเซียมองว่าเกี่ยวข้องกับขบวนการก่อการร้าย แต่ขณะเดียวกันทางการมาเลเซียก็ได้นำกฎหมายฉบับนี้มาจับกุมคู่แข่งทางการเมืองและบุคคลที่มีทัศนคติตรงข้ามกับรัฐบาลมาเลเซียอีกหลายคน เช่น ใน ค.ศ. 2003 ทางการมาเลเซียได้จับกุมชาย 9 คนซึ่งเป็นสมาชิกพรรค PAS คู่แข่งสำคัญของรัฐบาลในข้อหาก่อการร้าย โดยหนึ่งนั้น คือ บุตรชายของ นิก อาซีส นิก มัท (Nik Aziz Nik Mat) ผู้นำจิตวิญญาณของพรรค PAS (SUARAM. 2004 : 25) และใน ค.ศ.2008 ได้จับกุมนางเทเรซ่า ก๊อก (Teresa Kok) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจากพรรคฝ่ายค้านที่เรียกร้องให้รัฐบาลยกเลิกการใช้ตัวอักษรอาหรับเขียนป้ายชื่อถนน และเรียกร้องให้มัสยิดในเขตรัฐสลังงอร์ลดเสียงลำโพงลงขณะปฏิบัติศาสนกิจ รัฐบาลจึงจับกุมนางเทเรซ่า ก๊อก โดยให้เหตุผลว่าเธอมีแนวคิดที่เป็นภัยต่อเอกภาพของประชาชนในประเทศ (SUARAM. 2010: 8-9) ทั้งยังจับกุม ราชา เพตรา กามารูดิน (Raja Petra Kamarudin) ผู้ก่อตั้งและดูแลเว็บไซต์ Malaysia Today สื่อทางเลือกสำคัญซึ่งมักเปิดเผยข้อมูลด้านลบของรัฐบาลมาเลเซีย รวมถึงจับกุม นางสาวตัน ฮุน เซ็ง (Tan Hoon Cheng) บรรณาธิการหนังสือพิมพ์ Sin Chew Daily ที่มักเสนอข่าวตำหนิรัฐบาลมาเลเซีย (SUARAM. 2010: 8-9) และการจับกุมนางสาวเจ็จ ลี หวี

(Cheng Lee Whee) เลขาธิการองค์กร SUARAM สาขารัฐยะโฮร์ หลังเธอนำเสนอบทบาทของชาวมาเลเซียกลุ่มหนึ่งในรัฐยะโฮร์ชุมนุมประท้วงรัฐบาลซึ่งบังคับเวนคืนที่ดินของคนเหล่านี้มาใช้ในโครงการของรัฐ ทางกรมมาเลเซียจึงตั้งข้อหาเธอว่าเผยแพร่ข่าวสารที่ก่อให้เกิดความหวาดกลัวในหมู่ประชาชน (“Suaram member detained under ISA, out on bail,” 2008 : 2) เป็นต้น

ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายในอย่างไม่เป็นธรรม องค์กร SUARAM พยายามเคลื่อนไหวในสองแนวทาง แนวทางแรก คือ ช่วยเหลือและให้คำแนะนำทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติแก่ผู้ได้รับผลกระทบจากกฎหมายความมั่นคงภายในทั้งที่เป็นผู้ต้องขังและครอบครัว และทำบันทึกเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวผู้ต้องขังเหล่านี้ โดยองค์กร SUARAM ได้ดำเนินงานตามแนวทางนี้มาตั้งแต่เริ่มก่อตั้งองค์กรในค.ศ.1989 ส่วนแนวทางที่สอง ซึ่งองค์กร SUARAM เริ่มดำเนินงานเข้มข้นขึ้นหลังจาก ค.ศ. 2003 และกลายมาเป็นการเคลื่อนไหวที่มีผลต่อสถานการณ์ทางการเมืองในมาเลเซียอย่างยิ่ง คือ การจัดทำโครงการ “ยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน” (Abolish ISA) และริเริ่มจัดตั้ง “ขบวนการยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายความมั่นคงภายใน” (Abolish ISA Movement/ Gerakan Mansuhkan) อันเป็นการคัดค้านอย่างแข็งกร้าวต่อการดำรงอยู่ของกฎหมายฉบับนี้ โดยโครงการนี้ได้รับจัดชุมนุมผู้คนประท้วงต่อต้านการดำรงอยู่ของกฎหมายความมั่นคงภายใน (“Suaram member detained under ISA, out on bail,” 2000 : 2) ทั้งนี้องค์กร SUARAM เริ่มจัดชุมนุมดังกล่าว เมื่อ ค.ศ. 2007 โดยได้รวบรวมผู้คนไปชุมนุมและจุดเทียน ณ สถานที่คุมขังบุคคลภายใต้กฎหมายความมั่นคงภายใน เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัวคนเหล่านั้น (Soong, 2009 : 16)

การชุมนุมใหญ่ครั้งสำคัญที่องค์กร SUARAM จัดขึ้นเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียยกเลิกกฎหมายความมั่นคงภายใน เกิดขึ้นในวันที่ 1 สิงหาคม ค.ศ. 2009 ณ จัตุรัสเอกราช โดยการชุมนุมครั้งนี้เป็นการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดที่จัดขึ้นเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าว โดยทางการมาเลเซียและสำนักข่าวตะวันตกระบุว่า มีผู้เข้าร่วมชุมนุมราว 10,000 คน (“Hundreds held in large protest in Malaysia,” Retrieved November, 20, 2015, from: http://www.nytimes.com/2009/08/02/world/asia/02malaysia.html?_r=1) แต่สื่อทางเลือกของมาเลเซียและสำนักข่าวสำคัญในโลกมุสลิมระบุว่า มีผู้เข้าร่วมชุมนุมราว 20,000 คน (“20,000

rally in city centre, tear gas fired,” Retrieved November, 20, 2015, from : <http://www.malaysiakini.com/news/109707>, “Scores held after Malaysia protest more than 60 demonstrators against security law likely to be charged,” Retrieved November, 23, 2015, from : <http://www.aljazeera.com/news/asia-pacific/2009/08/2009824192616951.html>) ขณะที่องค์กร SUARAM ระบุว่า มีผู้เข้าร่วมชุมนุมกว่า 30,000 คน (SUARAM. 2010 : 24)

การเคลื่อนไหวที่สำคัญอีกประการหนึ่งขององค์กร SUARAM คือการริเริ่มจัดทำเอกสารสิทธิมนุษยชนประจำปีของมาเลเซีย โดยร่วมมือกับองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติมาตั้งแต่ปี ค.ศ.1998 ทั้งนี้รายงานดังกล่าวเป็นฐานข้อมูลที่สำคัญในเรื่องสิทธิมนุษยชนของมาเลเซีย โดยเฉพาะข้อมูลเกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในด้านต่างๆ ที่รัฐบาลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำต่อประชาชน รายงานประจำปีว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของมาเลเซียที่องค์กร SUARAM จัดทำขึ้นได้รับการยอมรับจากองค์กรสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติว่าเป็นเอกสารสำคัญสำหรับการค้นคว้าและอ้างอิงข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาสิทธิมนุษยชนของมาเลเซียมาโดยตลอด

นอกจากการเคลื่อนไหวข้างต้นแล้ว องค์กร SUARAM ยังได้แสวงหาความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ ทั้งภายในและต่างประเทศมาอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่แรกเริ่มก่อตั้ง ทั้งนี้หลังจาก ค.ศ. 2003 เป็นต้นมาองค์กร SUARAM ได้ร่วมกับองค์กรพัฒนาเอกชนอีก 7 ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ตีพิมพ์หนังสือเรื่อง “Freedom of Expression and the Media in Malaysia” และใน ค.ศ. 2008 ได้ร่วมมือกับองค์กร Empower จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่องสิทธิมนุษยชนและก่อตั้ง Universal Periodic Review (UPR) ซึ่งมีสมาชิกเป็นองค์กรเอกชนในมาเลเซีย จำนวน 56 องค์กร และทำงานด้านสิทธิมนุษยชนร่วมกับสภาสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (Soong. 2009 : 7) ทั้งนี้ความร่วมมือเหล่านี้ช่วยขยายขอบข่ายแนวร่วมในการทำงานของ SUARAM ทั้งกับองค์กรภายในประเทศและองค์กรระดับนานาชาติซึ่งทำให้องค์กร SUARAM เผยแพร่การต่อสู้และแสวงหาการสนับสนุนเพื่อต่อต้านการดำรงอยู่ของกฎหมายความมั่นคงภายในออกไปได้อย่างกว้างขวางมากยิ่งขึ้น

หลังองค์กร SUARAM เคลื่อนไหวอย่างจริงจังต่อเนื่องมากกว่าสองทศวรรษ ทำให้ประชาชนและองค์กรภาคประชาสังคมในมาเลเซียตระหนักถึงปัญหาการดำรงอยู่ของกฎหมายความมั่นคงภายในและสนับสนุนแนวคิดและการทำงานขององค์กร SUARAM

มากขึ้น ดังสะท้อนให้เห็นว่ามีชาวมาเลเซียมากขึ้นเรื่อย ๆ ที่เข้ามาร่วมในกิจกรรมหรือ การชุมนุมทางการเมืองที่องค์กร SUARAM จัดขึ้น ซึ่งในที่สุดแล้วการเคลื่อนไหวอย่าง ต่อเนื่องขององค์กร SUARAM ก็ทำให้รัฐบาลมาเลเซียต้องยอมยกเลิกการบังคับใช้ กฎหมายความมั่นคงไปในปี ค.ศ. 2012 หลังจากที่กฎหมายนี้เป็นเครื่องมือสำคัญ ทางการเมืองและความมั่นคงของรัฐบาลมาเลเซียมายาวนานถึง 52 ปี

การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของชาวอินดู

ดังที่กล่าวไปข้างต้นว่าความแตกต่างและความขัดแย้งระหว่างกลุ่มเชื้อชาติต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในมาเลเซียเป็นปัญหาที่มีมายาวนาน และรัฐบาลมาเลเซียแต่ละยุค พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยวิธีการที่หลากหลาย ซึ่งบางครั้งอาจจะจับปัญหา ความขัดแย้งเฉพาะหน้าไปได้ แต่บางครั้งนโยบายของรัฐบาลกลับมีส่วนสร้างความขัดแย้ง ระหว่างเชื้อชาติเสียเองดังกรณีของนโยบายเศรษฐกิจใหม่ที่รัฐบาลมุ่งให้สิทธิพิเศษ ทางเศรษฐกิจแก่ชาวมลายูจนสร้างความไม่พอใจแก่ชาวจีนและชาวอินเดียในมาเลเซีย เป็นต้น ดังนั้นแม้ว่าจะผ่านเวลามายาวนานแต่ปัญหาความขัดแย้งด้านเชื้อชาติใน มาเลเซียยังดำรงอยู่เรื่อยมา ทั้งนี้หลังจาก ค.ศ. 2003 ความขัดแย้งทางเชื้อชาติใน มาเลเซียได้ระอุขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากการเคลื่อนไหวของชาวอินเดียในมาเลเซียที่ ต้องการเรียกร้องสิทธิ เสรีภาพและผลประโยชน์จากรัฐบาลมาเลเซียให้มากขึ้น

ชาวอินเดียเป็นประชากรที่สำคัญอีกกลุ่มหนึ่งในมาเลเซียซึ่งเริ่มเข้ามาตั้งถิ่นฐาน ในดินแดนแห่งนี้ในยุคอาณานิคม โดยปัจจุบันมีชาวอินเดียราว 7 % ของประชากรทั้ง ประเทศ ทั้งนี้ชาวอินเดียมีโอกาสทางการเมือง สังคมและเศรษฐกิจต่ำกว่าชาวมลายู และชาวจีนอย่างเห็นได้ชัด แต่ที่ผ่านมาชาวอินเดียในมาเลเซียแทบไม่เคยเคลื่อนไหว ทางการเมืองเพื่อเรียกร้องสิทธิของตน อาจมีเพียงการเคลื่อนไหวทางการเมืองผ่าน พรรค MIC หรือผ่านองค์กรพัฒนาเอกชนบางกลุ่มเท่านั้น อย่างไรก็ตามเมื่อรัฐบาล มาเลเซียให้ความสำคัญกับชาวมลายูมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ก็ผลักดันให้กลุ่มเชื้อชาติ อื่น ๆ โดยเฉพาะชาวอินเดียและชาวจีนที่ไม่ได้รับสิทธิพิเศษเคลื่อนไหวทางการเมือง ในภาคประชาสังคมมากขึ้น (Verma. 2002: 33)

การเคลื่อนไหวทางการเมืองภาคประชาสังคมครั้งสำคัญของชาวอินเดียใน มาเลเซียเริ่มต้นขึ้นในช่วงเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 2007 หลังจากรัฐบาลมาเลเซียมีคำสั่ง

ให้หรือถอนศาสนสถานของศาสนาฮินดูซึ่งเป็นที่เคารพนับถือของชาวฮินดูใน
กัวลาลัมเปอร์ ต่อมาเมื่อชาวฮินดู 14 คนเข้าขัดขวางการรื้อถอนดังกล่าว ทำให้การ
จับกุมกลุ่มบุคคลเหล่านั้นฐานที่ขัดขวางการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ สถานการณ์นี้
ก่อให้เกิดความไม่พอใจอย่างรุนแรงในชุมชนชาวฮินดูในมาเลเซีย ต่อมาสถานการณ์
ดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะยกระดับไปสู่สถานการณ์ความขัดแย้งทางเชื้อชาติและศาสนาชั้น
ระหว่างชาวฮินดูและชาวมลายู (Hamid. 2007: 13) หลังการรื้อถอนศาสนสถานดังกล่าว
ชาวฮินดูในมาเลเซียได้ก่อตั้งกลุ่ม HINDRAF ขึ้นโดยรวบรวมชาวฮินดูออกมา
ชุมนุมและเดินขบวนเรียกร้องสิทธิของชาวฮินดูในวันที่ 25 พฤศจิกายน ค.ศ. 2007
การชุมนุมครั้งนี้สร้างความตกตะลึงให้แก่ชนชั้นนำชาวมลายูที่เป็นแกนนำรัฐบาล
มาเลเซียอย่างยิ่ง เพราะเป็นการชุมนุมครั้งใหญ่ที่สุดของชาวฮินดูในมาเลเซียเท่าที่
เคยมีมา ดังปรากฏว่ามีผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้ถึงราว 30,000 คน (“Special report :
HINDRAF Protest,” Retrieved December, 7, 2015, from [http : www.malaysiakini.com
/news/75250](http://www.malaysiakini.com/news/75250)) โดยผู้เข้าร่วมการชุมนุมในขบวนการ HINDRAF กล่าวว่ากว่า 50 ปีที่
ผ่านมาชาวฮินดูได้รับการปฏิบัติเหมือนเป็นพลเมืองชั้นสองและถูกทำให้ดูเหมือน
ไร้ความสำคัญในสังคมมาเลเซีย (“ฮินดูในมาเลเซียฮือประท้วงอีกรอบ,” 2550: 2) ต่อมา
ชาวฮินดูที่มาร่วมชุมนุมต่างพากันเดินไปตามท้องถนนในกัวลาลัมเปอร์และตะโกนว่า
“เราต้องการความยุติธรรม” (“Special report : HINDRAF protest,” Retrieved
December, 7, 2015, from: www.malaysiakini.com/news/75315) โดยขบวนการ
HINDRAF ได้นำผู้เข้าร่วมชุมนุมเดินทางไปยังสถานทูตอังกฤษประจำมาเลเซียเพื่อ
เรียกร้องให้รัฐบาลอังกฤษใช้เงินให้พวกเขา 4 ล้านดอลลาร์สหรัฐในฐานะที่นำพา
บรรพบุรุษของพวกเขามายังดินแดนแห่งนี้เพื่อใช้แรงงานในสมัยอาณานิคม นอกจากนี้
ยังเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียปฏิบัติและให้สิทธิต่าง ๆ แก่ชาวฮินดูให้เท่าเทียมกับ
ชาวมลายู (“ตำรวจมาเลเซียใช้แก๊สน้ำตาสลายม็อบปฏิรูปเลือกตั้ง” 2550 : 16)

หลังจากที่ชาวฮินดูจากทั่วประเทศหลั่งไหลมาชุมนุมกันมากขึ้น ทำให้แกนนำ
รัฐบาลมาเลเซียเริ่มกล่าวหาแกนนำการชุมนุมครั้งนี้ว่าอาจมีส่วนพัวพันกับขบวนการ
ก่อการร้าย และเมื่อสถานการณ์การณ์การชุมนุมขยายตัวมากขึ้น นายนาจิบ ราซัด
รองนายกรัฐมนตรีในขณะนั้นได้ประกาศว่า “...จะใช้กฎหมายความมั่นคงภายในกับ
ทุกกลุ่มที่พัวพันหรือมีพฤติกรรมในลักษณะขบวนการก่อการร้าย รวมถึงกลุ่ม HINDRAF
ซึ่งเป็นกลุ่มหัวรุนแรงด้วย...” (SUARAM. 2008: 6) ขณะที่นายอิซฮามุดดิน ฮุสเซ็น

(Hishamudin Hussein) แกนนำพรรคอัมโน เรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียใช้กฎหมายความมั่นคงภายในจัดการขบวนการ HINDRAF โดยให้เหตุผลว่า “...ขบวนการนี้ใช้การส่งข้อความผ่านระบบโทรศัพท์ ระบบอินเทอร์เน็ต ตลอดจนการเดินทาง เพื่อมุ่งร้ายและบ่มเพาะเมล็ดพันธุ์แห่งความเกลียดชังให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน...” (SUARAM. 2008: 6)

หลังจากผู้นำทางการเมืองชาวมาลายูฝ่ายรัฐบาลแสดงความคิดเห็นสอดคล้องต้องกันว่ารัฐบาลควรปราบปรามการเคลื่อนไหวของขบวนการ HINDRAF รัฐบาลมาเลเซียจึงมีคำสั่งให้สลายการชุมนุม โดยผู้เห็นเหตุการณ์เล่าว่ากลุ่มผู้ชุมนุม HINDRAF ตะโกนกันด่าพร้อมปาขวดน้ำใส่ตำรวจที่เข้าสลายการชุมนุม ขณะที่ตำรวจใช้แก๊สน้ำตาและรถดับเพลิงฉีดน้ำดับไฟผู้ชุมนุมทั้งยังใช้กระบองทำร้ายผู้ชุมนุม และมีรายงานว่าตำรวจจับผู้เข้าร่วมชุมนุมไปกว่า 100 คน (ตำรวจมาเลเซียใช้แก๊สน้ำตาสลายม็อบปฏิรูปเลือกตั้ง” 2550 : 16) ต่อมาในวันที่ 7 ธันวาคม ค.ศ. 2007 รัฐบาลมาเลเซียประกาศว่าขบวนการ HINDRAF เกี่ยวพันกับขบวนการก่อการร้ายเพราะได้รับการสนับสนุนจากขบวนการพยัคฆ์ทมิฬอีแลม (Libertation Tigers of Tamil Eelam : LTTE) ในศรีลังกา (SUARAM. 2008 : 11) และในวันที่ 13 ธันวาคม ค.ศ. 2007 ทางกรมาเลเซียใช้อำนาจกฎหมายความมั่นคงภายในจับกุมแกนนำขบวนการ HINDRAF 5 คน (SUARAM. 2008 : 13)

หลังจากรัฐบาลมาเลเซียได้สลายการชุมนุมของชาวอินเดียและใช้อำนาจกฎหมายความมั่นคงจับกุมแกนนำขบวนการ HINDRAF ทำให้สมาชิกกลุ่มของกลุ่มนี้เดินทางเข้าพบเจ้าหน้าที่สหประชาชาติประจำมาเลเซียเพื่อร้องเรียนต่อไปยังนายบัน คี มูน เลขาธิการสหประชาชาติว่ารัฐบาลมาเลเซียมีนโยบายเหยียดเชื้อชาติ (“HINDRAF submits ‘racism’ memo to UN,” retrieved December, 7, 2015, from: <http://www.suhakam.org.my/wp-content/uploads/2013/12/HINDRAF-submits-racism-memo-to-UN.pdf>.) อย่างไรก็ตามแกนนำกลุ่ม HINDRAF กล่าวว่าแม้รัฐบาลจะปราบปรามอย่างรุนแรง แต่ขบวนการ HINDRAF จะเคลื่อนไหวต่อไปอย่างสันติทั้งภายในประเทศและระดับนานาชาติ (“ โยงผู้ประท้วงมาเลย์อินเดียมีเกี่ยวกับบทกวีพยัคฆ์ทมิฬ” 2550 : 10) การที่รัฐบาลมาเลเซียปราบปรามขบวนการ HINDRAF อย่างรุนแรง ทำให้ภาคประชาสังคมต่าง ๆ จำนวนมากออกมาเคลื่อนไหววิจารณ์รัฐบาลมาเลเซีย เช่น พรรคสังคมนิยมแห่งมาเลเซียได้จัดชุมนุมแนวร่วมราว 200 คน ในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2007 เพื่อวิจารณ์

การที่รัฐบาลสลายการชุมนุมของขบวนการ HINDRAF อย่างรุนแรง (“มาเลย์เจอประท้วงรอบใหม่” 2550 : 12) และทนายความด้านสิทธิมนุษยชนจำนวน 40 คน เดินทางมาเมื่อวันที่ 9 ธันวาคม ค.ศ. 2007 ซึ่งเป็นวันสิทธิมนุษยชนของมาเลเซีย และวิจารณ์รัฐบาลมาเลเซียว่าการสลายการชุมนุมที่ผ่านมานั้นเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชน (“ตำรวจมาเลย์จับ 9 ผู้ประท้วงฐานชุมนุมวันสิทธิมนุษยชน” 2550 : 12) นอกจากนี้องค์กรสากล เช่น องค์กรฮิวแมนไรท์ วอทช์ (Human Rights Watch) ก็ได้ ออกมาร่วมประณามการกระทำดังกล่าวของรัฐบาลมาเลเซียเช่นกัน (“จวกมาเลย์ไม่เท่าเทียมกัน” 2550 : 21)

การเคลื่อนไหวของขบวนการ HINDRAF ถือเป็นการเคลื่อนไหวภาคประชาชนครั้งใหญ่ที่สุดของชาวอินเดียในมาเลเซียเท่าที่เคยมีมา โดยขบวนการดังกล่าวมีส่วนปลุกเร้าชาวอินเดียมาเลเซียซึ่งที่ผ่านมามีไม่เคยเรียกร้องสิทธิใด ๆ จากรัฐบาลมาเลเซียมากนักให้ลุกขึ้นมาต่อสู้เรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของตนในฐานะพลเมืองมาเลเซีย และในเวลาต่อมาชาวอินเดียในมาเลเซียจะเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองมากขึ้นทั้งในระดับภาคประชาสังคมและในเวทีการเมืองระดับชาติ

การเคลื่อนไหวของแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม

นับตั้งแต่ช่วงเวลาของการเรียกร้องเอกราชมาจนถึงปัจจุบัน พรรคคอมมิวนิสต์เป็นพรรคการเมืองที่ทรงอิทธิพลและกุมอำนาจบริหารประเทศมาเลเซียอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามหลังจาก ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา พรรคคอมมิวนิสต์อยู่ในช่วงเวลาที่ต้องเผชิญหน้ากับความเปลี่ยนแปลงและแรงท้าทายหลายประการ โดยเฉพาะจากภาคประชาสังคมที่ไม่แน่ใจต่อประสิทธิภาพของพรรคคอมมิวนิสต์ในฐานะผู้นำรัฐบาล และการมีข้อกังขาว่าการที่พรรคคอมมิวนิสต์สามารถรักษาสถานะผู้นำทางการเมืองมาได้อย่างต่อเนื่องนั้นเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นโดยบริสุทธิ์ยุติธรรมหรือไม่ โดยเฉพาะคำถามว่าพรรคการเมืองที่กุมอำนาจรัฐจะสามารถจัดการเลือกตั้งโดยไม่เอื้อประโยชน์ให้ตนเองได้หรือไม่ อย่างไร และเหตุใดพรรคคอมมิวนิสต์จะสามารถรักษาชัยชนะมาได้โดยตลอด ไม่ว่าประชาชนจะลดความนิยมต่อรัฐบาลและหันมาสนับสนุนฝ่ายค้านเพิ่มขึ้นเท่าไรก็ตาม คำถามเหล่านี้เป็นจุดเริ่มต้นให้ภาคประชาสังคมมาเลเซียเริ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งขึ้นใหม่ให้บริสุทธิ์ยุติธรรมยิ่งขึ้น

การเรียกร้องให้ปฏิรูประบบการเลือกตั้งในมาเลเซียเริ่มต้นขึ้นใน ค.ศ.2003 โดยนักเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมหลายกลุ่มได้ร่วมกันก่อตั้งขบวนการชาวมาเลเซียเพื่อการเลือกตั้งที่เสรีและยุติธรรม (The Malaysian for Free and Fair Election : MAFREL) (Lee Hock Guan. 2011: 77) เพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเลือกตั้งทั่วไปในปี ค.ศ.2004 ให้บริสุทธิ์ยุติธรรม อย่างไรก็ตามการเคลื่อนไหวครั้งนี้อาจยังมีได้ที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายของผู้คนหรือมีผลกระทบต่อเวทีการเมืองมาเลเซียมากนัก เพราะพรรคอัมโนที่นำโดยนายอับดุลเลาะห์ บาดาวิยังสามารถคว้าชัยชนะทางการเมืองได้อย่างเด็ดขาด แต่กระนั้นบรรดาภาคประชาสังคมผู้เคลื่อนไหวในประเด็นนี้ยังมุ่งมั่นนำเสนอข้อมูลให้ประชาชนมาเลเซียเห็นถึงข้อบกพร่องในการจัดการเลือกตั้งในมาเลเซียต่อมา

หลังการเลือกตั้ง ค.ศ. 2004 ภาคประชาสังคมในมาเลเซียซึ่งยังรู้สึกถึงความไม่ชอบมาพากลในการเลือกตั้งที่ผ่านมาได้ร่วมกันก่อตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อปฏิรูปการเลือกตั้ง (Joint Action Committee for Electoral Reform) ขึ้นในเดือนกรกฎาคม ค.ศ. 2005 เพื่อเรียกร้องให้ปฏิรูประบบการเลือกตั้งในมาเลเซีย ต่อมาคณะกรรมการนี้ได้จัดประชุมปฏิบัติการว่าด้วยการปฏิรูปการเลือกตั้งขึ้นในเดือนกันยายน ค.ศ.2006 และพัฒนาเป็น “แนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม” (Coalition for Clean and Fair Elections) หรือมีชื่อเรียกในภาษามลายูว่า “Bersih” ซึ่งแปลว่า “ความสะอาด” หรือ “ความบริสุทธิ์” ที่ย่อมาจากชื่อภาษามลายูว่า Gabungan Pilihanraya Bersih dan Adil ขึ้นเมื่อ 23 พฤศจิกายน ค.ศ. 2003 โดยการแถลงร่วมกันของตัวแทนภาคประชาสังคมจากองค์กรพัฒนาเอกชนและพรรคการเมือง เช่น ยับ สวี เล็ง (Yap Swee Seng) ผู้อำนวยการบริหารองค์กร SUARAM มาเรีย ชิน อับดุลลาห์ (Maria Chin Abdullah) ผู้อำนวยการบริหารกลุ่มพัฒนาสตรี (Women’s Development Collective : WDC) ไชฮิด ชาฮาร์ ไชฮิด โมฮามัด (Syed Shahir Syed Mohamud) สมาสหภาพการค้ามาเลเซีย (Malaysian Trade Union Congress) นางวัน อาชีซะห์ อิสมาอิล หัวหน้าพรรคเคอ อติลัน นาซารูดิน แมต อีซา (Nasharudin Mat Isa) รองหัวหน้าพรรค PAS ซาลาฮูดดิน อายุบ (Salahudin Ayub) ประธานยุวชนพรรค PAS ลิม กวน เอ็ง (Lim Guan Eng) เลขานุการพรรค DAP นางเทเรซ่า ก๊อก จากพรรค DAP เป็นต้น

ในแถลงการณ์ก่อตั้งแนวร่วม Bersih นั้น คณะผู้ก่อตั้ง Bersih ได้ยื่นข้อเรียกร้องให้รัฐบาลและคณะกรรมการจัดการเลือกตั้งมาเลเซียปฏิรูประบบการเลือกตั้งให้

บริษัทธุรกิจดิทรอมผ่านกระบวนการต่าง ๆ เช่น ควรปฏิรูประบบการลงคะแนนเสียงโดยอำนวยความสะดวกแก่ผู้ออกเสียงทุกคนทั้งในและนอกประเทศ ควรจัดให้มีการลงคะแนนเสียงทางไปรษณีย์ที่โปร่งใสตรวจสอบได้ ควรจัดหาหมึกพิมพ์ลายนิ้วมือที่ปลอดภัยได้ยากมาใช้กับผู้ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพราะที่ผ่านมามีการใช้หมึกคุณภาพต่ำที่สามารถล้างออกได้ง่ายทำให้บุคคลบางกลุ่มฉวยโอกาสสวมสิทธิมาลงคะแนนซ้ำซ้อน ต้องต่อต้านการทุจริตในการเลือกตั้งและหยุดเล่นการเมืองสกปรกทุกรูปแบบ รวมถึงเรียกร้องให้ทุกพรรคการเมืองสามารถเข้าถึงสื่อของรัฐได้อย่างเท่าเทียมกัน และให้จัดตั้งองค์กรที่วางแผนปฏิรูประบบการเลือกตั้งของประเทศ เป็นต้น (Weiss, 2009 : 752)

ต่อมาแนวร่วม Bersih วิเคราะห์ว่ารัฐบาลมาเลเซียกำลังเสียความนิยมจากความไร้ประสิทธิภาพในการบริหารราชการแผ่นดิน แนวร่วม Bersih จึงได้เชิญชวนประชาชนมาเลเซียให้ออกมาชุมนุมเรียกร้องให้มีการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม โดยครั้งแรกได้จัดการชุมนุมที่เรียกว่า Bersih Rally ขึ้น เมื่อวันที่ 10 พฤศจิกายน ค.ศ. 2007 โดยประชาชนมาเลเซียราว 30,000 คน ออกมาเข้าร่วมชุมนุมเพื่อเรียกร้องให้รัฐบาลมาเลเซียปฏิรูประบบการเลือกตั้ง ทั้งนี้บรรดาผู้ที่มาร่วมประท้วงได้นัดหมายกันใส่เสื้อสีเหลืองซึ่งเป็นสีประจำองค์พระราชาธิบดี โดยผู้ประท้วงได้เดินทางไปยังพระราชวังเพื่อยื่นหนังสือต่อผู้แทนพระองค์เพื่อเรียกร้องให้พระราชาธิบดีทรงเข้ามาแทรกแซงให้มีการปฏิรูประบบการเลือกตั้งก่อนที่จะมีการเลือกตั้งทั่วไปในปีค.ศ.2008 การชุมนุมครั้งนั้นสร้างความไม่พอใจให้แก่รัฐบาลมาเลเซียและในที่สุดรัฐบาลมาเลเซียมีคำสั่งให้ใช้แก๊สน้ำตาและปืนฉีดน้ำแรงดันสูงใส่ผู้ชุมนุมและมีรายงานว่าตำรวจจับผู้เข้าร่วมชุมนุมไปถึง 245 คน (“ตำรวจมาเลย์ยิงแก๊สน้ำตาสลายม็อบปฏิรูปเลือกตั้ง,” 2550 : 16 ; “ตำรวจมาเลย์รวบผู้ประท้วงนับร้อย ” 2550: 16 ; “มาเลย์นับหมื่นประท้วงเรียกร้องปฏิรูปเลือกตั้ง” 2550 : 2)

หลังการชุมนุมใหญ่ครั้งแรกในปีค.ศ. 2007 ขบวนการ Bersih ได้ยกระดับการเคลื่อนไหวไปอีกขั้นหนึ่ง คือ เริ่มสนับสนุนพรรคการเมืองและบุคคลที่ลงสมัครรับเลือกตั้งเพื่อแข่งขันกับตัวแทนจากรัฐบาล โดย นักเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมจำนวนมากต่างพากันลงแข่งขันในการเลือกตั้งทั่วไปค.ศ.2008 โดยเฉพาะการลงสมัครรับเลือกตั้งในนามพรรคเคอ อติตัน อาทิ กลุ่มนักเคลื่อนไหวด้านสิทธิมนุษยชน เช่น เอลิซาเบท หว่อง (Elizabeth Wong) ศิวราชา ราเซียห์ (Sivarasa Rasiah) ซิม เจ้อ ทเลียน (Sim Tze Tzian) เทียน ฉั่ว (Tian Chua) บล็อกเกอร์ผู้จัดทำเว็บไซต์วิพากษ์วิจารณ์นโยบาย

ด้านการศึกษาและเศรษฐกิจ เช่น ชาร์ลส์ ซานติอาโก (Charles Santiago) และโทนี พัว (Tony Pua) และนักรัฐศาสตร์และผู้เคลื่อนไหวด้านแรงงาน เช่น พี. รามาสามี (P. Ramasamy) รวมถึง เอ็ม. มโนฮาราน (M. Manoharan) ผู้นำขบวนการ HINDRAF นอกจากนี้ยังมีผู้เคลื่อนไหวช่วยเหลือประชาชนผู้ยากไร้ในมาเลเซียมายาวนาน เช่น เอ็ม. มโน เจยกุมาร เทวราช (M. Mano Jeyakumar Devaraj) และนาเซอร์ ฮาซิม (Nasir Hashim) ลงสมัครในนามพรรคสังคมนิยมแห่งมาเลเซีย (Socialist Party of Malaysia / Parti Sosialis Malaysia : PSM) ซึ่งต่อมาชนะการเลือกตั้ง ถือเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในนามพรรคสังคมนิยมเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่ทศวรรษ 1960 (Weiss, 2009 : 755)

การเคลื่อนไหวของแนวร่วมภาคประชาสังคมโดยเฉพาะขบวนการ Bersih ในช่วงการเลือกตั้งทั่วไปของมาเลเซีย ค.ศ. 2008 ทำให้พรรคฝ่ายค้านได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นจำนวนมาก และทำให้จำนวนผู้แทนราษฎรของพรรคแนวร่วมรัฐบาลน้อยลงเป็นประวัติการณ์ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ.2004 ซึ่งแนวร่วมแห่งชาติของฝ่ายรัฐบาลได้ ส.ส.จำนวน 198 คน แนวร่วมทางเลือกของฝ่ายค้านได้ ส.ส. 20 คน ขณะที่การเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ.2008 นั้นแนวร่วมแห่งชาติของรัฐบาลได้ ส.ส.จำนวน 140 คน แนวร่วมทางเลือกของฝ่ายค้านได้ ส.ส.เพิ่มขึ้นเป็น 82 คน ผลการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นทำให้นักวิชาการและนักวิเคราะห์การเมืองมาเลเซียเรียกขานปรากฏการณ์นี้ว่าเป็น “สัปดาห์ทางการเมือง” (Newsweek, 10 March 2008 : 28-29) และความล้มเหลวของฝ่ายรัฐบาลในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นหนึ่งในเหตุผลสำคัญที่ทำให้ นายอับดุลลาห์ อาหมัด บาดาวี ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าพรรคอัมโน ก่อนที่จะปล่อยถ่ายอำนาจทางการเมืองให้แก่ นายนาจิบ ราซัค ในที่สุด

ผลการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ. 2008 สะท้อนให้เห็นว่าแนวร่วมแห่งชาติของฝ่ายรัฐบาลสูญเสียการสนับสนุนจากประชาชนโดยเฉพาะจากประชาชนที่มีเชื้อขวามลายู ทั้งนี้ภาคประชาสังคมได้กลายเป็นพลังที่มีผลสำคัญต่อการเลือกตั้งในครั้งนี้ เพราะพรรคการเมืองมีข้อจำกัดที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้อย่างทันท่วงที ขณะที่ภาคประชาสังคมสามารถดำเนินงานต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็วและไม่ต้องกังวลว่าจะสูญเสียคะแนนนิยมจากผู้สนับสนุนทางการเมือง ยิ่งกว่านั้นแนวคิดและปฏิบัติการของผู้เคลื่อนไหวในภาคประชาสังคมยังสามารถก้าวข้ามพรมแดนเรื่องเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรมได้โดยง่าย ทั้งยังสามารถเสนอหรือยกระดับประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างรวดเร็ว (Weiss, 2009 : 744-747) ซึ่งข้อได้เปรียบเหล่านี้ทำให้ภาคประชาสังคมสามารถ

สร้างคะแนนให้แนวร่วมฝ่ายค้านได้อย่างเป็นกอบเป็นกำ

หลังจากประสบความสำเร็จในการเลือกตั้งทั่วไป ค.ศ.2008 แนวร่วม Bersih ยิ่งมีบทบาทในเวทีการเมืองมาเลเซียมากขึ้น โดยสามารถระดมมวลชนเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของพวกเขาได้มากขึ้นเรื่อยๆ โดยแนวร่วม Bersih ได้จัดชุมนุมอีกครั้งเมื่อวันที่ 9 กรกฎาคม ค.ศ.2011 โดยใช้ชื่อว่า Bersih 2.0 และต่อมาในวันที่ 28 เมษายน ค.ศ. 2012 แนวร่วม Bersih ได้จัดชุมนุมครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่งซึ่งเป็นการชุมนุมทางการเมืองภาคประชาสังคมครั้งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของมาเลเซียโดยใช้ชื่อการชุมนุมว่า Bersih 3.0 ซึ่งมีผู้เข้าร่วมชุมนุมครั้งนี้มากกว่า 100,000 คน ขณะที่บางแหล่งข้อมูลอ้างว่ามีผู้เข้าร่วมชุมนุมถึง 300,000 คน (SUARAM. 2013 : 15) ทั้งนี้รายงานขององค์กร Malaysian Bar องค์กรพัฒนาเอกชนแห่งหนึ่งในมาเลเซียรายงานถึงเหตุการณ์ Bersih 3.0 ไว้ค่อนข้างน่าสนใจว่าการชุมนุมครั้งนี้มีผู้เข้าร่วมมากกว่า 100,000 คน แต่การชุมนุมเป็นไปด้วยความสงบ โดยกลุ่มผู้ชุมนุมมิได้ก่อวินาศกรรมหรือยั่วยุโมโหเจ้าหน้าที่ตำรวจ ผู้ปฏิบัติงานแต่อย่างใด กลับเป็นฝ่ายตำรวจที่ใช้เครื่องขยายเสียงกล่าวหาเย้ยเยาะล้อเลียนผู้ชุมนุม ต่อมาจึงเริ่มเกิดความรุนแรงขึ้นเมื่อเวลาราว 15.00 น. โดยตำรวจเริ่มใช้แก๊สน้ำตาและรถฉีดน้ำใส่ประชาชน และเริ่มมีการขว้างปาสิ่งของไปมาระหว่างผู้ชุมนุมและเจ้าหน้าที่ตำรวจ (Malaysian Bar. 2002 : 1-2)

ขบวนการ Bersih กลับมาเคลื่อนไหวทางการเมืองครั้งใหญ่อีกครั้งใน ค.ศ.2015 เมื่อชาวมาเลเซียจำนวนมากไม่พอใจที่พบว่ามีการโอนเงินกว่า 20,000 ล้านบาทจากกองทุน “1 Malaysian Development Bhd” ของรัฐบาลเข้าสู่บัญชีส่วนตัวของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค โดยนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค ได้แถลงถึงเรื่องดังกล่าวอย่างคลุมเครือว่าเงินก้อนนั้นโอนมาจากผู้สนับสนุนทางการเมืองที่ไม่ประสงค์ออกนามจากตะวันออกกลาง ภาวะเช่นนี้ทำให้แนวร่วม Bersih จัดชุมนุมใหญ่ขึ้น และยกระดับข้อเรียกร้องครั้งสำคัญจากที่เคยมุ่งเพียงเรื่องการจัดการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์ยุติธรรม มาสู่การเรียกร้องให้นายนาจิบ ราซัคลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทันที ความร้อนแรงของประเด็นดังกล่าวทำให้มีผู้เข้าร่วมชุมนุมที่ใช้ชื่อว่า Bersih 4.0 เป็นจำนวนมาก โดยผู้จัดชุมนุมอ้างว่ามีผู้เข้าร่วมกว่า 200,000 คน แต่ฝ่ายรัฐบาลแย้งว่าผู้จัดชุมนุมกล่าวเกินจริงเพราะมีผู้เข้าร่วมเพียงไม่เกิน 30,000 คนเท่านั้น

แม้จนถึงขณะนี้ (เมษายนค.ศ. 2016) นายนาจิบ ราซัค ยังคงไม่ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและการไต่สวนในคดีอื้อฉาวดังกล่าวยังไม่ปรากฏผลชัดเจน แต่

การเคลื่อนไหวของแนวร่วม Bersih ก็สร้างความวิตกให้แก่นายกรัฐมนตรี ราชคและรัฐบาลมาเลเซียอยู่ไม่น้อย ดังเห็นได้จากการที่บรรดานักการเมืองฝ่ายรัฐบาลตั้งแต่ระดับแกนนำจนถึงนักการเมืองหน้าใหม่ต่างพากันออกมากล่าวโจมตีการชุมนุมครั้งนี้อย่างต่อเนื่อง รวมถึงมีความพยายามจากนักการเมืองฝ่ายรัฐบาลที่จัดเตรียมผู้สนับสนุนในรูปแบบ “มือบนมือบน” ทั่วประเทศ ดังกรณีของการจัดตั้งจัดตั้งขบวนการ Himpunan Rakyat Bersatu ซึ่งมีคำขวัญในการต่อสู้ว่า “ต่อสู้เพื่อเกียรติยศของชาวมลายู” และมีสัญลักษณ์คือการสวมใส่เสื้อสีแดง โดยคนในกลุ่มนี้นับหมื่นคนได้ออกมาชุมนุมร่วมกันเมื่อวันที่ 16 กันยายน ค.ศ. 2015 โดยนอกจากการชุมนุมครั้งนี้จะจัดขึ้นเพื่อแสดงการสนับสนุนนายนาจิบ ราชคแล้ว พวกเขายังต้องการแสดงให้เห็นว่าชาวมลายูควรมีอภิสิทธิ์และได้รับการปกป้องเหนือกว่ากลุ่มเชื้อชาติอื่น ๆ ในมาเลเซีย การเคลื่อนไหวเช่นนี้เป็นการส่งความนัยไปยังแนวร่วม Bersih เพราะชาวมลายูบางส่วนมองว่าขบวนการ Bersih เป็นการเคลื่อนไหวของชาวจีนมาเลเซียที่ทำทลายชาวมลายู การเคลื่อนไหวครั้งนี้จึงนำบรรยากาศความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติกลับสู่มาเลเซียอีกครั้งหนึ่ง โดยเฉพาะเมื่อการชุมนุมดังกล่าวได้พยายามฝ่าแนวป้องกันของตำรวจเข้าไปยังพื้นที่ชุมชนและที่อยู่อาศัยของชาวจีนในกัวลาลัมเปอร์ (อภิเชษฐ กาญจนดิฐ, 2558 : 10)

ในขณะที่พรรคฝ่ายค้านยังไม่สามารถชี้พื้นที่ในสภาผู้แทนราษฎรต้นคลอนรัฐบาลมาเลเซียที่ครองอำนาจมาอย่างยาวนานได้มากนัก การเคลื่อนไหวของแนวร่วม Bersih กลับกลายเป็นความหวังและเป็นย่างก้าวสำคัญของการเมืองภาคประชาสังคมมาเลเซียที่ทำให้ผู้คนตระหนักถึงความไม่ชอบมาพากลของรัฐบาลภายใต้การนำของนายนาจิบ ราชคยิ่งขึ้น ความสำเร็จของแนวร่วม Bersih ในการเคลื่อนไหวที่ผ่านมา มิได้เกิดขึ้นเพียงชั่วข้ามคืน แต่มาจากปัจจัยต่างๆ ที่ส่งสมมาอย่างต่อเนื่อง เช่น การที่แนวร่วมนี้นำโดยนักเคลื่อนไหวในภาคประชาสังคม และได้รับการสนับสนุนจากนักการเมืองฝ่ายค้านทำให้พวกเขาผสมผสานการทำงานทางการเมืองของคนสองกลุ่มนี้เข้าด้วยกัน แนวร่วม Bersih จึงสามารถขับเคลื่อนไหวขบวนการได้อย่างรวดเร็วตามแบบองค์กรพัฒนาเอกชน ขณะเดียวกันก็สามารถใช้ประโยชน์จากฐานมวลชนของพรรคฝ่ายค้านได้อีกทางหนึ่ง นอกจากนี้การที่แนวร่วม Bersih เคลื่อนไหวโดยก้าวข้ามประเด็นเรื่องเชื้อชาติอันเป็นรากเหง้าความขัดแย้งในมาเลเซียมายาวนานก็ทำให้ชาวมลายูทุกเชื้อชาติสามารถเข้าร่วมชุมนุมนี้ได้ทั่วกัน และประการสุดท้ายคือผู้ขับเคลื่อนไหวแนวร่วม Bersih สามารถนำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่มาใช้ประโยชน์

เช่น การส่งข้อมูลต่างๆผ่านระบบอินเทอร์เน็ตไปสู่ประชาชนอย่างกว้างขวางและรวดเร็ว โดยเฉพาะการนัดหมายสถานที่และเวลาในการชุมนุมอย่างรวดเร็วที่เรียกว่า “Flash Mob” รวมไปถึงการจัดการชุมนุมใหญ่ ทำให้แนวร่วม Bersih ขยายตัวไปได้อย่างกว้างขวางขึ้นเรื่อยๆ

สรุป

เมื่อนายแพทย์มหาเธร์ โมฮัมหมัดอดีตนายกรัฐมนตรีผู้ทรงอิทธิพลทางการเมืองของมาเลเซียก้าวลงจากตำแหน่งในปีค.ศ. 2003 ความสำเร็จทางการเมืองและการบริหารตลอดระยะเวลาการดำรงตำแหน่งที่ยาวนานของเขาที่ช่องว่างที่สำคัญเอาไว้จนผู้ที่ก้าวเข้ามาดำรงตำแหน่งดังกล่าวต่อจากตัวเขายากที่จะเติมเต็มให้เท่าเทียมได้ นอกจากนี้นับตั้งแต่เวลาดังกล่าวเป็นต้นมาสถานการณ์ต่างๆ ของโลกและมาเลเซียมีความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญหลายประการทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและเทคโนโลยี ความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ถือโอกาสเข้าสู่เวทีการเมืองมาเลเซียอย่างรุนแรงและรวดเร็วจนกระทั่งบรรดาผู้ที่เคยมีบทบาทในโครงสร้างการเมืองเดิมของมาเลเซียต้องปรับตัวอย่างหนักเพื่อเผชิญหน้ากับแรงท้าทายใหม่ๆ เหล่านี้

ภายใต้ความเปลี่ยนแปลงนานับประการที่เกิดขึ้นในมาเลเซียนับตั้งแต่ ค.ศ. 2003 เป็นต้นมา ภาคประชาสังคมมาเลเซียกลับเป็นภาคส่วนที่สามารถรับมือกับความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้เป็นอย่างดีและสามารถยกระดับการเคลื่อนไหวและมีบทบาทเพิ่มขึ้นได้อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของ 3 ขบวนการที่สำคัญ คือ การเคลื่อนไหวเพื่อต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายใน การเคลื่อนไหวของขบวนการต่อสู้เพื่อสิทธิของชาวฮินดู (Hindu Rights Action Force : HINDRAF) และการเคลื่อนไหวของแนวร่วมเพื่อการเลือกตั้งที่บริสุทธิ์และยุติธรรม (Coalition for Clean and Fair Elections : Bersih) ซึ่งทั้ง 3 ขบวนการนี้ไม่เพียงแต่สะท้อนให้เห็นแสดงให้เห็นถึงการเคลื่อนไหวของขบวนการประชาสังคมมาเลเซียที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็วจนกลายมาเป็นผู้เล่นที่สำคัญอีกภาคส่วนหนึ่งในเวทีการเมืองมาเลเซียเท่านั้น หากยังแสดงให้เห็นว่าการเคลื่อนไหวของขบวนการเหล่านี้ได้ส่งผลประชาชนมาเลเซียให้มีความตื่นตัวและตระหนักรู้ถึงสิทธิหน้าที่ทางการเมืองของตน ตลอดจนเรื่องราวต่างๆ ในเวทีทางการเมืองมาเลเซียมากยิ่งขึ้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นนิมิตหมายใหม่ที่มีนัยยะสำคัญว่าจะส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อการเมืองมาเลเซียต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- “ตำราวจมาเลย์รวบรวมผู้ประท้วงนับร้อย,” (2550, 12 พฤศจิกายน). **กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 16.
- “ตำราวจมาเลย์ชี้แก้สน้้าตาสลายผู้ชุมนุมอินเดีย,” (2550, 26 พฤศจิกายน).
- กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 16.
- “อินดูในมาเลย์ฮือประท้วงอีกรอบ,” (2550, 26 พฤศจิกายน). **ไทยรัฐ**. หน้า 2.
- “จวกมาเลย์ไม่เท่าเทียม,” (2550, 19 ธันวาคม). **มติชน**. หน้า 21.
- “มาเลย์เจอประท้วงรอบใหม่,” (2550, 20 ธันวาคม). **กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 12.
- “ตำราวจมาเลย์จับ 9 ผู้ประท้วง ฐานชุมนุมวันสิทธิมนุษยชน,” (2550, 10 ธันวาคม).
- กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 12.
- “โยงผู้ประท้วงมาเลย์อินเดียมีเอี่ยวกับกบฏพยัคฆ์ผิพ,” (2550, 10 ธันวาคม).
- คม ชัด ลึก**. หน้า 10.
- “ตำราวจมาเลย์ยิงแก้สน้้าตาสลายมือบปฏิรูปเลือกตั้ง,” (2550, 11 พฤศจิกายน).
- กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 16.
- “มาเลย์นับหมื่นประท้วงเรียกร้องปฏิรูปเลือกตั้ง,” (2550, 11 พฤศจิกายน).
- ไทยรัฐ**. หน้า 2.
- กาแฟดำ. (2558, 11 กรกฎาคม). “นายกษณาจิบ ราซัค แห่งมาเลเซีย :
เงินนี้ท่านได้แต่โตมา,” **กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 2.
- ทศพล สมพงศ์. (2556). **พัฒนาการและการพัฒนาประชาสังคม**. กรุงเทพฯ :
สภาพัฒนาการเมือง สถาบันพระปกเกล้า.
- ธีรยุทธ บุญมี. (2547). **ประชาสังคม**. กรุงเทพฯ: สายธาร.
- ไพลดา ชัยศร. (2547). **ผลกระทบของการปกครองของอังกฤษต่อความคิดทางการเมืองของชาวมาเลย์ในรัฐมลายูที่เป็นสหพันธ ค.ศ. 1896-1941**. วิทยานิพนธ์
อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาประวัติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อภิเชษฐ กาญจนดิฐ. (2553). **ความเคลื่อนไหวทางการเมืองขององค์กร SUARAM
ในการต่อต้านกฎหมายความมั่นคงภายในของมาเลเซีย (ค.ศ. 1989 – 2009)**.
กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
- อภิเชษฐ กาญจนดิฐ. (2558, 1 ตุลาคม). “มือบเสื้อแดง มรดกความขัดแย้งทาง
เชื้อชาติในมาเลเซีย,” **กรุงเทพธุรกิจ**. หน้า 10.

เอนก เหล่าธรรมทัศน์. (2542). “ส่วนรวมที่มีใช้รัฐ : ความหมายของภาคประชาสังคม,”
ใน อนุชาติ พวงสำลี กฤตยา อาชวนิชกุล (บรรณาธิการ), **ขบวนการประชา
สังคมไทย : ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง**. (หน้า 35-61). กรุงเทพฯ :
โครงการวิจัยและพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.

Ampalavanar, Rajeswary. (1981). **The Indian Minority and Political Change in
Malaya 1945-1957**. Kuala Lumpur : Oxford University Press.

Far Eastern Economic Review. (1987, November, 12). pp. 12-14.

Funston, J. (2006). “The Malay electorate in 2004 : Reversing the 1999 result?,”
In Malaysia Recent Trends and Challenges. (p. 133). Singapore :
Institute of Southeast Asian Studies.

Cohen, Jean Lee and Andrew Arato. (1992). **Civil Society and Political Theory**.
Cambridge : MIT Press.

Gellner, E. (1994). **Condition of liberty : Civil society and its rivals**. London :
Penguin Book.

Gomez, E. T. and JOMO K.S. (1999). **Malaysia's Political Economy :
Political Patronage and Profit**. Cambridge : Cambridge University Press.

Guan, L. H. (2011). “Malaysia,” In Terence Chong, Stefanie Elies (ed).

**An ASEAN community for all : Exploring the scope for Civil Society
Engagement**. (pp. 73 -85). Singapore : Friedrich-Ebert-Stiftung.

Hamid, J. (2007, November, 9). “A Growing Racial and Religious Tension,”
Bangkok Post. p.13.

Hassan, S. (2002). “Political Non-Governmental Organizations Ideal and
Realities,” In Francis Loh Kok Wah and Khoo Boo Tiek (eds),
Democracy in Malaysia Discourses and Practices. (pp.198-215).
Richmond Surrey : Curzon Press.

“HINDRAF Submits ‘Racism’ Memo to UN,” Retrieved December, 7, 2015,
from : [http : //www.suhakam.org.my/wp-content/uploads/2013/12/
HINDRAF-submits-racism-memo-to-UN.pdf](http://www.suhakam.org.my/wp-content/uploads/2013/12/HINDRAF-submits-racism-memo-to-UN.pdf).

Holland, L. (2008). “Malaysia : Political Tsunami,” **Newsweek**. 151 (10) 1, p. 28-29.

- Hooi, K. Y. (2013). "The NGO-Government relations in Malaysia : Historical Context and Contemporary Discourses," **Malaysian Journal of Democracy and Election Studies**, 1 (1), pp.76-85.
- "Hundreds held in large protest in Malaysia," Retrieved November, 20, 2015, from : http://www.nytimes.com/2009/08/02/world/asia/02malaysia.html?_r=1.
- Hwang, I. W. (2003). **Personalize the Politics : Malaysia State under Mahathir**. Singapore : Institute of Southeast Asia Studies.
- Kaneko, Y. (2002). "Malaysia : Dual Structure in State-NGO Relationship," **In The State and NGOs : Issues and Analytical Framework**. (pp. 178-199). Singapore : Institute of Southeast Asian Studies.
- Koo, Y. H. (2014). "Mobilization Potential and Democratization Processes of The Coalition for Clean and Fair Election (Bersih) in Malaysia : An Interview with Hishamuddin Rais," **Austrain Journal of South-East Asia Studies**. 7(1), p. 111-120.
- Koon, H. P. (1998). **Chinese politics in Malaysia : A history of the Malaysian Chinese Association**. Singapore : Oxford University Press.
- Leslie Lopez. (2003, December 25 –2004, January 1,) "He's no Mahathir, and That's O.K.," **Far Eastern Economic Review**. p. 13.
- "Mahathir : Who Ordered Killing of Altantuya," Retrieved November, 10, 2015, from : <http://www.malaysiakini.com/news/294012>.
- Malaysia Government. (1971). **Second Malaysia Plan 1971-1975**. Kuala Lumpur : Government Press.
- Malaysian Bar. (2002). **Final report of the Malaysian Bar on Bersih 3.0 Rally Held on 28 April 2012 in Kuala Lumpur**. Kuala Lumpur : Malaysian Bar.
- Martinez, P. (2001). "Malaysia in 2000 : A Year of Contradictions," **Asian Survey**. 41(1), 189 - 200.
- Milne, R.S. and Mauzy, D. K.. (1999). **Malaysian politics under Mahathir**. London : Routledge.

“Murder of Mongolian National Altantuya Shaaribu : Some things to know about the case,” Retrieved November, 10, 2015, from :
<http://www.straitstimes.com/singapore/murder-of-mongolian-national-altantuya-shaaribu:some-things-to-know-about-the-case>.

Muzaffar, C. (1986). **Freedom in fetters : An Analysis of The State of Democracy in Malaysia**. Penang : Aliran Kesedaran Negara (Aliran).

“Najib Rubbishes Claim Sirul Acted Under Orders to Kill Altantuya,” Retrieved November, 10, 2015, from : <http://www.themalaysiansider.com/malaysia/article/najib-rubbishes-claim-sirul-acted-murder-orders-to-kill-altantuya>.

New Straits Times. (1987, 28 October), pp. 1-2.

New Straits Times. (1987, 29 October), pp. 1-3.

“NGOs Call for Repeal of ISA,” (2000, October, 20). **New Straits Times**. p. 2.

“Not Yet Out of Mahathir ‘s Shadow,” (2004, January 31,). **The Economist**. p. 25.

Peletz, M. G. (2005). “Islam and The Cultural Politics of Legitimacy : Malaysia in the Aftermath of September 11,” In Robert W. Hefner (Ed), **Remaking Muslim Politics : Pluralism, Contestation, Democratization**. (pp.240-273). New Jersey : Princeton University.

“Report Prompts Police Raid of 1MDB Offices,” (2008, July 9). **Nation**. p. 4 A.

Roff, W. R.. (1967). **The Origins of Malay Nationalism**. London : Yale University Press.

“Scores held after Malaysia protest more than 60 demonstrators against security law likely to be charged,” Retrieved November, 23, 2015, from : <http://www.aljazeera.com/news/asia-pacific/2009/08/2009824192616951.html> .

Soong, K. K. (2009). **SUARAM 20 years Defending human rights**. Petaling Jaya Selangnor : SUARAM.

“Special report : HINDRAF protest,” Retrieved December, 7, 2015, from : <http://www.malaysiakini.com/news/75250>.

- “Special report : HINDRAF protest,” Retrieved December, 7, 2015,
from : [http :// www.malaysiakini.com/news/75315](http://www.malaysiakini.com/news/75315).
- SUARAM. (2003). **Malaysia : Human rights report civil and political rights 2002**.
Petaling Jaya Selangor : SUARAM Komunikasi.
- SUARAM. (2004). **Malaysia : Human rights report civil and political rights 2005**.
Petaling Jaya Selangor : SUARAM Komunikasi.
- SUARAM. (2008). **Malaysia : Human rights report civil and political rights 2007**.
Petaling Jaya Selangor : SUARAM Komunikasi.
- SUARAM. (2010). **Malaysia : Human rights report civil and political rights 2009**.
Petaling Jaya Selangor : SUARAM Komunikasi.
- SUARAM. (2013). **Malaysia : Human rights report civil and political rights 2012**.
Petaling Jaya Selangor : SUARAM Komunikasi.
- “Suaram member detained under ISA, out on bail,” (2008, 19 October).
New Straits Times. p.2.
- “10 main principles of Islam Hadhari,”. (2004, September, 24). **The Star**. p. 2.
- Verma, V. (2002). **Malaysia : State and Civil Society in Transition**. Colorado :
Lynne Rienner.
- Weiss, M. (2009). “Edging Toward A New Politics in Malaysia : Civil Society at
The Gate?,” **Asian Surrey**, I (XLIX. 5), 741 - 758.
- “20,000 Rally in City Centre, Tear Gas Fired,”. Retrieved November, 20, 2015,
from : [http ://www.malaysiakini.com/news/ 109707](http://www.malaysiakini.com/news/109707).
- “**History**,”. Retrieved October, 15, 2015, from : [http://aliran.com/about-us/
history](http://aliran.com/about-us/history).
- “**About**,” Retrieved December, 23, 2015, from: [http://www.bersih.org/
about-bersih-2-0/about/](http://www.bersih.org/about-bersih-2-0/about/).
- “About US,” Retrieved October, 15, 2015, from: www.just_international.org.
“About US,” Retrieved October, 15, 2015, from : [www.malaysianbar.org.
my/bar_council.html](http://www.malaysianbar.org.my/bar_council.html).